

อำนาจฟ้อง กับหลักและปัญหาในคดีเช่าซื้อ*

โดย พิสิฐ ธรรมกุล**

๑) การฟ้องผู้เช่าซื้อ กรณีมีผู้ค้ำประกัน

การฟ้องกรณีมีผู้ค้ำประกันต้องบอกกล่าวภาระหนี้สินให้ผู้ค้ำประกันทราบก่อนเสมอและถือเป็นเรื่องอำนาจฟ้องผู้ค้ำประกัน(ฎีกา ๑๘๘๓/๒๕๖๖) โดยการบอกกล่าว ๖๐ วันนับแต่วันผิดนัดถึงวันที่หนังสือบอกกล่าวไปถึงผู้ค้ำประกัน หรือเพียงผู้ค้ำประกันรู้หรือควรรู้เท่านั้น

ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๘๖ วรรคหนึ่ง เจ้าหนี้ผู้ฟ้องคดีลูกหนี้ชั้นต้นและผู้ค้ำประกัน การที่จะมีอำนาจฟ้องผู้ค้ำประกันได้ เจ้าหนี้ต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกันภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัดก่อน และถือว่าการบอกกล่าวเป็นขั้นตอนตามกฎหมายในการฟ้องผู้ค้ำประกัน ซึ่งหากไม่มีการบอกกล่าวเพื่อให้ผู้ค้ำประกันทราบจำนวนหนี้เลยกรณีนี้ถือว่าเจ้าหนี้ไม่มีอำนาจฟ้องผู้ค้ำประกัน ศาลต้องพิพากษายกฟ้องผู้ค้ำประกัน (ฎีกา ๑๐๔๘/๒๕๖๕) แต่ถ้าหากมีหนังสือบอกกล่าวแล้ว แต่เกิน ๖๐ วันนับแต่วันผิดนัด ผู้ค้ำประกันคงต้องรับผิดในหนี้อุปกรรม เพียงก่อนครบ ๖๐ วัน (ผู้ค้ำประกันหลุดในส่วนอุปกรรมแห่งหนี้ที่เกิดขึ้นหลัง ๖๐ วัน) มิใช่หลุดทั้งหมด ซึ่งหนี้อุปกรรมตามสัญญาเช่าซื้อ เช่น ค่าเสียหายต่างๆ ไม่ว่าค่าขาดราคา ค่าปรับ ค่าเช่ารถอื่น ค่าทนายความรวมค่าเสียหายจากการไม่ได้ใช้รถ แต่ไม่รวมค่ารายการที่ขาดหลังผู้ให้เช่าซื้อนำรถออกขายแล้วตามคำขอท้ายฟ้องโจทก์ที่ขอให้ใช้ราคาแทนรถ ซึ่งหนี้ส่วนนี้ถือเป็นหนี้ประธานเสมือนตัวรถนั่นเองที่ผู้เช่าซื้อต้องรับผิดเสมอแม้บอกกล่าวไม่ชอบ

โดยการบอกกล่าว ๖๐ วันนับแต่วันผิด ให้นับถึงวันที่หนังสือบอกกล่าวไปถึงผู้ค้ำประกัน หรือเพียงผู้ค้ำประกันรู้หรือควรรู้เท่านั้น ไม่ใช่วันที่ลงในหนังสือค้ำประกัน (ฎีกา ๒๒๐/๒๕๖๒ , ๑๖๖/๒๕๖๒ , ๕๗๘๙/๒๕๖๒, ๔๕๘๗/๒๕๖๕)

การเริ่มนับระยะเวลา ๖๐ วัน ต้องถือวันที่ลูกหนี้ผิดนัด และต้องเป็นการผิดนัดตามปพพ.มิใช่ต้องรอให้ผิดนัดครบสามงวดติดต่อกันอันเป็นเงื่อนไขตามประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาฯ ที่บังคับฝ่ายผู้ให้เช่าซื้อเฉพาะการจะเลิกสัญญาเท่านั้นและระยะเวลาย่อมเริ่มนับตั้งแต่ผู้ค้ำประกันย่อมรู้หรือควรรู้ และได้รับโดยถือวันที่ผู้ค้ำประกันรับหนังสือบอกกล่าว มิใช่วันที่ลงในหนังสือบอกกล่าว หรือหากมีการตกลงว่าการแจ้งข่าวใดๆของผู้ให้เช่าซื้อต่อผู้ค้ำประกันให้แจ้งตามที่อยู่ในสัญญาค้ำประกัน แม้ออมาการแจ้งนั้นจะไม่มีผู้รับเพราะส่งไม่ได้ย่อมถือว่าเป็นการแจ้งแล้ว

การส่งหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกัน ถ้าส่งไม่ได้เนื่องจากไม่มารับตามกำหนด เมื่อมีข้อสัญญาให้ถือว่าส่งโดยชอบ ก็ถือว่าส่งคำบอกกล่าวแล้ว (ฎีกา ๔๕๐๐/๒๕๖๔, ๒๒๐/๒๕๖๒)

คำพิพากษาศาลฎีกา ๒๒๐/๒๕๖๒ ตามสัญญาค้ำประกันการเช่าซื้อรถยนต์ ข้อ ๘ ระบุว่า “บรรดาหนังสือ จดหมาย คำบอกกล่าวใดๆ ของเจ้าของที่ส่งไปยังที่อยู่ของข้าพเจ้าตามสัญญานี้ โดยส่งเองหรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน หรือไม่ลงทะเบียนไม่ว่าจะถึงตัวหรือไม่ถึงตัว และไม่ว่าจะมีผู้รับหรือไม่มีผู้ใดยอมรับไว้ หรือไม่ยอมมารับภายในกำหนดไปรษณีย์แจ้งให้มารับ ... ข้าพเจ้ายินยอมผูกพันให้ถือว่าหนังสือ จดหมาย หรือคำบอกกล่าวใดๆ นั้น ได้ส่งให้ข้าพเจ้าโดยชอบแล้ว” ข้อเท็จจริงปรากฏตามหนังสือขอให้ชำระหนี้และบอกเลิกสัญญาพร้อมใบตอบรับว่าโจทก์ได้ส่งไปตามที่อยู่ที่จำเลยที่ ๒ ผู้ค้ำประกันแจ้งไว้ในสัญญาค้ำประกันดังกล่าวแล้ว แม้ทางไปรษณีย์จะคืนหนังสือที่ส่งไปให้จำเลยที่ ๒ เนื่องจากจำเลยที่ ๒ ไม่มารับภายในกำหนดก็ตาม ก็ต้องถือว่าจำเลยที่ ๒ ได้รับหนังสือบอกกล่าวโดยชอบแล้ว...

คำพิพากษาที่ ๖๘๓๗/๒๕๖๒ ... พนักงานไปรษณีย์นำหนังสือทวงถามและบอกกล่าวเลิกสัญญาไปส่งให้จำเลยที่ ๒ ตามที่อยู่ระบุไว้ในสัญญา แม้จะไม่พบจำเลยที่ ๒ และไม่มีผู้ได้รับไว้โดยระบุว่าไม่มารับตามกำหนด แสดงว่าจำเลยที่ ๒ มีเจตนาหลีกเลี่ยงไม่รับหนังสือบอกกล่าว จึงถือได้ว่าหนังสือบอกกล่าวได้ส่งถึงจำเลยที่ ๒ มีผลเป็นการบอกกล่าวโดยชอบแล้ว แม้หนังสือบอกกล่าวจะส่งไปยังจำเลยที่ ๒ เมื่อพ้นหกสิบวันนับแต่จำเลยที่ ๑ ผิดนัด โจทก์ก็มีอำนาจฟ้อง และเมื่อการเลิกสัญญาเช่าซื้อส่งผลให้ผู้เช่าซื้อต้องส่งมอบทรัพย์สินคืนให้แก่เจ้าของ หรือเจ้าของชอบที่จะกลับเข้าครองทรัพย์สินนั้นได้ รวมถึงการกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามมาตรา ๓๙๑ ก็มีผลให้ทรัพย์สินต้องกลับคืนสู่ความครอบครองของเจ้าของ ดังนั้นการส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อคืนแก่เจ้าของหรือการใช้ราคาทรัพย์สินซึ่งเป็นค่าสินไหมทดแทนจากการไม่อาจส่งมอบวัตถุแห่งหนี้ จึงไม่ใช่อุปกรณ์แห่งหนี้ตามมาตรา ๖๘๖ วรรคสอง อันจำเลยที่ ๒ จะหลุดพ้นความรับผิดจากเหตุบอกกล่าวเกินหกสิบวันนับแต่ลูกหนี้ผิดนัด แต่สำหรับค่าขาดประโยชน์นั้นเป็นค่าสินไหมทดแทนจากการใช้ทรัพย์สินที่เช่าซื้อโดยไม่มีสิทธิ และเป็นความเสียหายตลอดระยะเวลาที่ผู้เช่าซื้อยังไม่ยอมส่งมอบรถที่เช่าซื้อคืน จึงเป็นค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการผิดสัญญาอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้ ดังนั้นค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้นภายหลังจากพ้นกำหนดเวลาหกสิบวันนับแต่จำเลยที่ ๑ ลูกหนี้ผิดนัด จำเลยที่ ๒ ย่อมหลุดพ้นความรับผิดซึ่งรวมถึงดอกเบี้ยด้วยตามมาตราสอง

เมื่อการบอกกล่าวภายใน ๖๐ วันตามมาตรา ๖๘๖ ในการพิจารณานำกฎหมายที่แก้ไขฉบับ ๒๐ มาใช้ ให้ดูวันผิดนัด ดังนั้น การบอกกล่าว ๖๐ ของโจทก์ต่อผู้ค้ำประกันก็ต้องบอกกล่าวหลังผิดนัดเท่านั้น เช่นนี้แม้เจ้าหนี้บอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกัน แต่เป็นการบอกกล่าวก่อนผิดนัด กรณีนี้ไม่ถือเป็นการบอกกล่าว เมื่อไม่มีการบอกกล่าว โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องผู้ค้ำประกัน ๑๐๔๘/๒๕๖๕ และ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๘๘๓/๒๕๖๖ ...สัญญาค้ำประกันระหว่างโจทก์ทั้งสิบสองกับจำเลยที่ ๒ ทำขึ้นเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๓ ก่อน พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มประมวลกฎหมายแห่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ มีผลใช้บังคับ โดยมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติว่า บทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบกระเทือนถึงสัญญาที่ได้ทำไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเว้นแต่กรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น และมาตรา ๑๙ บัญญัติว่า ในกรณีที่ลูกหนี้ผิดนัดนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับสิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้และผู้ค้ำประกัน ให้เป็นไปตามมาตรา ๖๕๖ แห่งประมวลกฎหมายแห่งและพาณิชย์ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๑๙ ดังกล่าวจึงเป็นกรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ตามความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น มาตรา ๖๘๖ แห่ง พ.พ. ที่แก้ไขใหม่ที่ให้เจ้าหนี้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกันภายในหกสิบวันนับแต่วันที่

ลูกหนี้ผิดนัด และเจ้าหนี้จะเรียกให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ก่อนที่หนังสือบอกกล่าวจะไปถึงผู้ค้าประกันไม่ได้นั้น จึงนำมาใช้บังคับกับสัญญาค้ำประกันในคดีนี้ด้วย เมื่อปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ ผิดนัด นับแต่วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๒ แต่โจทก์ทั้งสองมีหนังสือบอกกล่าวแก่จำเลยทั้งสอง เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๒ จำเลยที่ ๒ รับหนังสือดังกล่าวโดยมีผู้รับแทนเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ก่อนที่จำเลยที่ ๑ จะผิดนัด การบอกกล่าวดังกล่าวจึงไม่ใช่การบอกกล่าวตามมาตรา ๖๘๖ แห่ง ป.พ.พ.ที่แก้ไขใหม่ และหลังจากที่จำเลยที่ ๑ ผิดนัดแล้ว ไม่ปรากฏว่าโจทก์ทั้งสองได้มีหนังสือบอกกล่าวแจ้งการผิดนัดของจำเลยที่ ๑ ไปยังจำเลยที่ ๒ อีก ดังนั้น โจทก์ทั้งสองจะเรียกให้จำเลยที่ ๒ ผู้ค้าประกันชำระหนี้ก่อนที่หนังสือบอกกล่าวจะไปถึงผู้ค้าประกันไม่ได้ ในชั้นนี้โจทก์ทั้งสองจึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๒ ตามพ.พ.มาตรา ๖๘๖ วรรคหนึ่งที่แก้ไขใหม่

การที่เจ้าหนี้ต้องบอกกล่าวตามมาตรา ๖๘๖ ไปยังผู้ค้าประกันนั้น ข้อพิจารณาว่าจะใช้กฎหมายแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๒๐) หรือใช้กฎหมายเดิมให้พิจารณาในวันที่มีการผิดนัด ต่างจากการตกลงยกเว้นข้อกฎหมายเรื่องค้ำประกันที่แก้ไขใหม่ที่ห้ามมิให้เป็นลูกหนี้ร่วม กรณีนี้ให้ดูวันที่ทำสัญญาค้ำประกัน ฎีกา ๔๓๐๘/๒๕๖๕ และ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๓๕๔/๒๕๖๖(ประชุมใหญ่) แม้คดีก่อนโจทก์ฟ้องเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๙ หลังจากพ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๓) พ.ศ.๒๕๕๗ ใช้บังคับแล้ว แต่ลูกหนี้ผิดนัดเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๕ ก่อนวันที่ พ.ร.บ.นี้ใช้บังคับ กรณีจึงไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๙ แห่ง พ.ร.บ.ดังกล่าว ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่ลูกหนี้ผิดนัดนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ สิทธิและหน้าที่ของ เจ้าหนี้และผู้ค้าประกันให้เป็นไปตามมาตรา ๖๘๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัตินี้ โจทก์ผู้ให้เข้าชื่อจึงไม่จำเป็นต้องมีหนังสือบอกกล่าว จำเลยผู้ค้าประกันภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๘๖ วรรคหนึ่ง ที่แก้ไขใหม่ แต่ต้องบังคับตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๘๖ วรรคหนึ่ง (เดิม)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๘๓๗/๒๕๖๒ จำเลยที่ ๒ ทำสัญญาค้ำประกันไว้ต่อโจทก์ก่อน พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ.๒๕๕๗ ใช้บังคับ ซึ่งมาตรา ๑๘ บัญญัติว่า บทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบกระเทือนถึงสัญญาที่ทำไว้ก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่กรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น และในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นมีเพียง ตามมาตรา ๑๙ ที่บัญญัติถึงกรณีที่ลูกหนี้ผิดนัดนับแต่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับว่า สิทธิและหน้าที่ของผู้ค้าประกันให้เป็นไปตามมาตรา ๖๘๖ ที่แก้ไขเพิ่มเติม กับมาตรา ๒๐ ที่บัญญัติว่า กรณีที่เจ้าหนี้กระทำการใด ๆ นับแต่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ อันมีผลเป็นการลดจำนวนหนี้ที่มีการค้ำประกัน รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าสินไหมทดแทน หรือค่าภาระติดพันอันเป็นอุปสรรคแห่งหนี้รายนั้น ให้ผู้ค้าประกันเป็นอันหลุดพ้นตามที่บัญญัติใน มาตรา ๖๙๑ ที่แก้ไขเพิ่มเติมเท่านั้น ไม่รวมถึงมาตรา ๖๘๑/๑ ที่กำหนดให้ข้อตกลงที่ผู้ค้าประกันต้องรับผิดชอบอย่างเดียวกับลูกหนี้ร่วมหรือในฐานะลูกหนี้ร่วมเป็นโมฆะไว้ด้วย ดังนั้น ข้อตกลงที่ให้ผู้ค้าประกันรับผิดชอบกับผู้เข้าชื่ออย่างลูกหนี้ร่วมตามสัญญาค้ำประกันจึงยังคงใช้บังคับได้

ข้อความตามสัญญาแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาเข้าชื่อไม่มีลักษณะที่โจทก์และจำเลยที่ ๑ แสดงออกถึงเจตนาจะให้สัญญาเข้าชื่อเดิมระงับ และจำนวนค่าเข้าชื่อก็เป็นค่าเข้าชื่อคงเหลือจากที่จำเลยที่ ๑ ยังไม่ได้ผ่อนชำระตามสัญญาเดิมและไม่มี การส่งมอบรถที่เข้าชื่อค้ำประกันก่อนทำสัญญาใหม่ จึงเป็นเพียงการผ่อนปรนเงื่อนไขในการชำระหนี้ที่โจทก์ให้โอกาสแก่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้เข้าชื่อนั้นไม่ใช่เป็นการทำสัญญาเข้าชื่อฉบับใหม่ ส่วนข้อตกลงเกี่ยวกับกำหนดชำระซึ่งเดิมกำหนด ๓๒ งวด เป็น ๘๔ งวด อันมีผลให้ระยะเวลาที่จำเลย ๑ ต้องผ่อนชำระค่าเข้าชื้อทอดยาวกว่าเดิม มีลักษณะของการที่เจ้าหนี้ยอมขยายระยะเวลาให้แก่จำเลยที่ ๑ แต่เมื่อสัญญาค้ำประกันระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๒ มีข้อตกลงว่า หากธนาคารได้ผ่อนเวลาชำระหนี้ หรือผ่อนผันการชำระ

หนี้ ... ให้ถือว่าผู้ค้ำประกันให้ความยินยอมด้วยทุกครั้งแล้ว แสดงว่าจำเลยที่ ๒ ทำสัญญาค้ำประกันโดยมีข้อตกลงยกเว้นบทบัญญัติตามมาตรา ๗๐๐ วรรคหนึ่ง (เดิม) ดังนั้น แม้โจทก์จะผ่อนเวลาให้แก่จำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ ก็ไม่หลุดพ้นความรับผิด ส่วนความในวรรคสองของมาตรา ๗๐๐ ที่แก้ไขเพิ่มเติม โดย พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) นั้น เมื่อมาตรา ๑๘, ๑๙ และ ๒๐ ไม่ได้บัญญัติให้นำบทบัญญัติตามมาตรา ๗๐๐ ที่แก้ไขเพิ่มเติมมาใช้บังคับแก่สัญญาค้ำประกันที่ทำขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับด้วย กับทั้งมาตรา ๖๙๑ วรรคหนึ่ง ที่แก้ไขเพิ่มเติมยังบัญญัติว่า ข้อตกลงที่เจ้าหนี้กับลูกหนี้ทำขึ้นภายหลังลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้แล้ว แม้จะมีการขยายระยะเวลาการชำระหนี้ก็ไม่ถือว่าเป็นการผ่อนเวลาด้วย ดังนั้น การทำสัญญาแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาเช่าซื้อระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ จึงไม่ทำให้จำเลยที่ ๒ ผู้ค้ำประกันหลุดพ้นความรับผิดเพราะเหตุผ่อนเวลา ส่วนที่สัญญาแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาเช่าซื้อที่มีการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยอันมีลักษณะเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ผู้ค้ำประกันตามมาตรา ๖๙๑ วรรคสอง ที่แก้ไขเพิ่มเติม นั้น ก็มีผลเพียงให้ข้อตกลงดังกล่าวเป็นโมฆะเท่านั้น ข้อตกลงอื่นสามารถแยกออกจากส่วนที่ไม่เป็นโมฆะได้ตามมาตรา ๑๗๓ จำเลยที่ ๒ จึงยังต้องรับผิดตามสัญญาค้ำประกันที่ทำไว้ก่อนจำเลยที่ ๑ ทำสัญญาแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาเช่าซื้อดังกล่าว

การบอกกล่าว หากมีการผิดนัดสองครั้ง หลักต้องบอกกล่าวทุกครั้งที่มีการผิดนัด แต่การบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกัน ถ้าบอกกล่าวหลังผิดนัดครั้งที่สองและหนังสือบอกกล่าวไปถึงผู้ค้ำประกันหลังการผิดนัดครั้งที่สอง ก็ถือว่าบอกกล่าวการผิดนัดครั้งแรกครั้งเดียวเป็นการบอกกล่าวการผิดนัดทั้งสองครั้งแล้ว แม้ภายหลังการบอกกล่าวครั้งแรกลูกหนี้จะนำเงินมาชำระงวดแรกครบ ก็ไม่มีผลเปลี่ยนแปลงทำให้การบอกกล่าวทั้งสองครั้งเสียไป

คำพิพากษาฎีกา ๗๔๙/๒๕๖๘ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑ จำเลยที่ ๑ ชำระค่าเช่าซื้อ งวดที่ ๒๐ ประจำวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๑ บางส่วน ส่วนค่าเช่าซื้องวดที่ ๒๒ ประจำวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๘๑,๔๙๕ ๕ บาท ไม่ได้ชำระ โจทก์มีหนังสือลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ ไปยังจำเลยที่ ๒ ว่าจำเลยที่ ๑ ผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้อให้แก่โจทก์ถึงปัจจุบันจำนวน ๘๔๔,๐๙๖ บาท จำเลยที่ ๒ ได้รับหนังสือวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๑ แม้ต่อมาวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑ และวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๑ จำเลยที่ ๑ ชำระค่าเช่าซื้อ งวดที่ ๒๑ จนครบถ้วน แต่งวดที่ ๒๒ ชำระเพียงบางส่วนไม่ครบ ถือว่าโจทก์บอกกล่าวการผิดนัดไปยังจำเลยที่ ๒ ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่จำเลยที่ ๑ ผิดนัดงวดที่ ๒๒ แล้ว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๘๖ จำเลยที่ ๒ ต้องรับผิดต่อโจทก์ตามจำนวนที่จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิด

บทบัญญัติเรื่องตกลงให้ผู้ค้ำประกันรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ตามมาตรา ๖๘๑/๑ และ ข้อตกลงยอมรับผิดส่วนที่ขาดในการจำนองทรัพย์สินของตนประกันหนี้บุคคลอื่น ตามมาตรา ๗๒๗/๑ การใช้บังคับบทบัญญัติดังกล่าวต้องดูวันที่ทำสัญญาค้ำประกันและจำนอง(ฎีกา ๖๘๓๗/๒๕๖๒, ๑๖๐/๒๕๖๖ ฯลฯ)

คำพิพากษาฎีกา ๑๖๐/๒๕๖๖ แม้จำเลยที่ ๓ ที่ ๔ และที่ ๖ ถึงที่ ๑๐ ในฐานะผู้จำนองทรัพย์สินของตนเพื่อประกันการชำระหนี้ของจำเลยที่ ๑ โดยจดทะเบียนจำนองเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ภายหลังจากวันที่ พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ มีผลใช้บังคับ (วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘) จึงไม่จำต้องรับผิดในหนี้ที่ประกันเกินราคาที่ดินจำนองในเวลาบังคับจำนองหรือเอาทรัพย์สินจำนองหลุดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๒๗/๑ วรรคหนึ่ง (ที่แก้ไขใหม่) ก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงปรากฏตามสัญญาค้ำประกันว่า จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๖ ทำสัญญาค้ำประกันการชำระหนี้ของจำเลยที่ ๑ โดยตกลงยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ ก่อนวันที่ พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ และ พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีผลใช้บังคับ (ใช้บังคับวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘) ข้อสัญญาที่กำหนดให้

จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๖ รับผิดชอบร่วมกับจำเลยที่ ๑ อย่างลูกหนี้ร่วมจึงยังคงใช้บังคับได้ และไม่ตกเป็นโมฆะตามมาตรา ๖๘๑/๑ วรรคหนึ่ง (ที่แก้ไขใหม่) และมาตรา ๗๒๗/๑ วรรคสอง (ที่แก้ไขใหม่) แม้ข้อสัญญาดังกล่าวจะมีผลให้ผู้ค้าประกันรับผิดชอบราคาทรัพย์สินที่จำนองเนื่องจาก พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ และ พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๑) พ.ศ. ๒๕๕๘ ไม่ได้บัญญัติถึงการบังคับมาตรา ๖๘๑/๑ (ที่แก้ไขใหม่) และมาตรา ๗๒๗/๑ (ที่แก้ไขใหม่) ไว้เป็นอย่างอื่น โจทก์จึงชอบที่จะบังคับชำระหนี้เอาแก่ทรัพย์สินอื่นของจำเลยที่ ๓ ที่ ๔ และที่ ๖ ได้

แต่คำว่าผู้ค้าประกันที่จะตกลงร่วมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมไม่ได้ ต้องไม่ใช้การให้ความยินยอมร่วมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมระหว่างสามีภรรยาที่มีลักษณะของการให้สัตยาบันแก่หนี้ที่สามีหรือภรรยาก่อขึ้น ที่ถือเป็นหนี้ร่วมระหว่างสามีภรรยาที่ต้องร่วมกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๙๐ (๔) ที่กรณีนี้บังคับได้ ไม่โมฆะ

คำพิพากษาที่ ๓๘๐๓/๒๕๖๕ ในขณะที่จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาเช่าซื้อกับโจทก์ ปรากฏว่าจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นสามีโดยชอบด้วยกฎหมายของจำเลยที่ ๑ ทำหนังสือรับรู้และยินยอมให้จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาเช่าซื้อ และหากจำเลยที่ ๑ ประพฤติผิดสัญญาหรือความรับผิดชอบตามสัญญาเช่าซื้อ จำเลยที่ ๒ ยินยอมร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ อย่างลูกหนี้ร่วม หนังสือดังกล่าวถือว่าเป็นการให้สัตยาบันแก่หนี้ตามสัญญาเช่าซื้อที่ภริยาก่อขึ้น และเป็นหนี้ร่วมระหว่างสามีภรรยาที่จำเลยที่ ๒ ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ต่อโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๙๐ (๔) กรณีหาใช่โจทก์มีเจตนาให้จำเลยที่ ๒ สามีโดยชอบด้วยกฎหมายของจำเลยที่ ๑ ทำหนังสือยินยอมร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ อย่างลูกหนี้ร่วมเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมายที่บัญญัติให้ข้อตกลงที่ผู้ค้าประกันต้องรับผิดชอบอย่างเดียวกับลูกหนี้ร่วมหรือในฐานะลูกหนี้ร่วมตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๘๖ วรรคหนึ่ง (ที่แก้ไขใหม่) ประกอบมาตรา ๑๕๐

ในคดีเช่าซื้อ คำขอที่ให้ส่งมอบรถที่เช่าซื้อคืนหากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคา ไม่ใช่อุปกรณ์แห่งหนี้ ถือว่าเป็นหนี้ประธาน ผู้ค้าประกันไม่หลุดพ้นทุกกรณี (คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๗๘๙ /๒๕๖๒ ๒๒๐/๒๕๖๒) และ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๖๑๑/๒๕๖๒ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๘๖ วรรคหนึ่ง ที่แก้ไขใหม่บัญญัติว่า “เมื่อลูกหนี้ผิดนัด ให้เจ้าหนี้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้าประกันภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด ...” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่เจ้าหนี้มีได้มีหนังสือบอกกล่าวภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ค้าประกันหลุดพ้นจากความรับผิดในดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทน ตลอดจนค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นบรรดาที่เกิดขึ้นภายหลังจากพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง” เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า จำเลยที่ ๒ ได้รับหนังสือบอกกล่าว ภายหลังจากพ้นกำหนดเวลา ๖๐ วัน นับแต่วันที่จำเลยที่ ๑ ผิดนัด จึงมีผลให้จำเลยที่ ๒ ในฐานะผู้ค้าประกันหลุดพ้นความรับผิดในดอกเบี้ยและ ค่าสินไหมทดแทน ตลอดจนค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นเฉพาะที่เกิดขึ้นภายหลังเวลา ๖๐ วัน เท่านั้น แต่หนี้การส่งมอบรถยนต์ที่เช่าซื้อคืนโจทก์ หากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคาแทนนั้น เป็นหนี้ประธานหาใช่ค่าภาระติดพันอันเป็นหนี้อุปกรณ์ตามบทบัญญัติของ มาตรา ๖๘๖ วรรคสอง ดังกล่าว แต่อย่างใดไม่ ดังนั้น จำเลยที่ ๒ ในฐานะผู้ค้าประกันจึงต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ ส่งมอบรถยนต์ที่เช่าซื้อ คืนโจทก์ หากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคาแทน

ข้อพิจารณาหนี้ให้ส่งมอบรถคืนนี้ ต่างจากหนี้ค่าขาดราคาทรัพย์สินที่ขาดไปจากเงินที่จะได้ตามสัญญาเช่าซื้อ ซึ่งถือเป็นเพียงค่าเสียหายส่วนหนึ่งซึ่งเรียกได้กรณีผิดสัญญาและถือเป็นเพียงอุปกรณ์แห่งหนี้ ตามมาตรา ๖๘๖ วรรคสอง (แก้ไขใหม่) ดังนั้น หนี้ค่าขาดราคาทรัพย์สินที่ขาดไปจากสัญญา หากมาทราบและ

เกิดขึ้นในวันที่ขายทอดตลาด และผู้ให้เช่าซื้อไม่มีการบอกกล่าวนับแต่วันผิติดภายใน ๖๐ วัน โจทก์ผู้ให้เช่าซื้อย่อมไม่มีสิทธิได้ค่าขาดราคาเหมือนกับหนี้อุปกรณ์อื่นๆ (ฎีกาที่ ๖๘๓๗/๒๕๖๒ , ๑๙๓๘/๒๕๖๓)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๙๓๘/๒๕๖๓ ... จำเลยที่ ๑ ผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้อตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นเวลาภายหลัง ป.พ.พ. มาตรา ๖๘๖ ที่แก้ไขใหม่ มีผลใช้บังคับแล้ว เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์จึงต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าว โดยต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกันภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด การที่โจทก์เพิ่งมีหนังสือแจ้งสิทธิการซื้อทรัพย์สินลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ส่งไปยังจำเลยที่ ๒ ตามที่อยู่ปรากฏตามสัญญาค้ำประกันโดยหนังสือดังกล่าวถูกส่งคืนกลับต้นทาง และโจทก์ขายทอดตลาดรถยนต์ที่เช่าซื้อเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๙ หลังจากนั้นโจทก์มีหนังสือบอกกล่าวทวงถามไปยังจำเลยที่ ๒ อีกครั้ง เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ โดยจำเลยที่ ๒ ได้รับเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙ จำเลยที่ ๒ ในฐานะผู้ค้ำประกันย่อมหลุดพ้นจากความรับผิดในดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทน ตลอดจนค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นบรรดาที่เกิดขึ้นภายหลังจากพ้นกำหนดเวลา ๖๐ วัน จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ชำระค่าขาดประโยชน์อันเป็นค่าสินไหมทดแทนเพียง ๖๐ วัน เท่านั้น ส่วนค่าขาดราคาถือเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้ จำเลยที่ ๒ ไม่ต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ รับผิดในมูลหนี้ค่าขาดราคา ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้

ดังนั้น ค่าเสียหายที่เป็นค่าขาดราคาไปจากสัญญาเช่าซื้อ เมื่อผู้ให้เช่าซื้อไม่อาจเรียกในคดีเดิมได้จากผู้ค้ำประกัน เพราะบอกกล่าวเกิน ๖๐ วันนับแต่วันผิติด หากมาฟ้องใหม่ กรณีนี้ผู้ให้เช่าซื้อเจ้าหนี้จึงไม่ต้องบอกกล่าวแก่ผู้ค้ำประกันภายใน ๖๐ วันนับแต่วันผิติด เพราะศาลฎีกาแปลความว่าเป็นหนี้อื่น มิใช่ค่าเสียหายที่มีหลักแหล่งข้อหาตามสัญญาเช่าซื้อ ถือว่าจำเลยไม่ได้ชำระหนี้ให้ต้องตามความประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ตามคำพิพากษาในคดีก่อน (ฎีกา ๒๑๖๔/๒๕๖๕) ในคดีใหม่แม้เจ้าหนี้ไม่บอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกันในคดีใหม่นี้ ผู้ค้ำประกันย่อมไม่หลุดพ้น (ฎีกา ๕๔๕๒/๒๕๖๔)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔๕๒/๒๕๖๔ คดีก่อนโจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ ผู้เช่าซื้อ และจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ ผู้ค้ำประกัน ให้ร่วมกันส่งมอบรถยนต์ที่เช่าซื้อคืนแก่โจทก์ หากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคาแทน และให้ร่วมกันรับผิดชำระค่าเสียหาย ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันส่งมอบรถยนต์ที่เช่าซื้อคืนโจทก์ หากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคาแทน ผลแห่งคำพิพากษาดังกล่าวจึงผูกพันคู่ความ และทำให้จำเลยทั้งสองมีสถานะเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่จะต้องชำระหนี้ตามคำพิพากษาให้แก่โจทก์ นอกจากโจทก์ขอจะร้องขอให้มีการบังคับคดีต่อไปได้ในกรณีที่จำเลยทั้งสองไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว การที่จำเลยทั้งสองเลยไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษาให้ต้องตามความประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ หากโจทก์ได้รับความเสียหายประการใด โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาขอที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยทั้งสองเพื่อความเสียหายอันเกิดแต่การนั้นได้อีก ดังนั้น เมื่อศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาในคดีก่อน จำเลยทั้งสองได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาโดยไม่ส่งมอบรถยนต์ที่เช่าซื้อคืนโจทก์ในสภาพเรียบร้อยใช้การได้ดี และมีได้ใช้ราคาแทนให้แก่โจทก์ จนกระทั่งโจทก์ติดตามรถยนต์คืนมาในสภาพชำรุดเสียหาย **ทำให้นารถยนต์ขายทอดตลาดได้เงินต่ำกว่าราคารถยนต์ที่ศาลชั้นต้นกำหนดไว้ในคดีก่อน** จึงต้องถือว่าการละเลยไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษา ทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์เป็นราคารถยนต์ส่วนที่ขาดไป จำเลยทั้งสองในฐานะลูกหนี้ตามคำพิพากษาจึงต้องร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ ซึ่งค่าเสียหายดังกล่าวเป็นค่าสินไหมทดแทนอันสืบเนื่องมาจากการที่จำเลยทั้งสองไม่ได้ชำระหนี้ให้ต้องตามความประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ตามคำพิพากษาในคดีก่อน มิใช่ค่าเสียหายที่มีหลักแหล่งข้อหาตามสัญญาเช่าซื้อหรือข้ออ้างที่อาศัยความผูกพันกันตามสัญญาค้ำประกัน ซึ่งเลิกกันไปแล้วและศาลชั้นต้นในคดีก่อนได้วินิจฉัยชี้ขาดจนเสร็จสิ้น จึงไม่มีเหตุที่ต้องพิจารณาหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบอกกล่าวผู้ค้ำประกันให้ทราบการผิติดของลูกหนี้ไปยังผู้ค้ำประกันภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด

นอกจากนี้ การมีสิทธิเรียกค่าขาดราคากับค่าขาดราคาจะได้รับเมื่อใดเป็นจำนวนเท่าใด เป็นคนละประเด็น กล่าวคือ เมื่อคดีที่เป็นการเลิกสัญญาตามข้อสัญญา และผู้ให้เข้าซื้อสิทธิได้ค่าขาดราคาแล้ว แต่เมื่อค่าขาดราคาเป็นค่าเสียหายที่เป็นอุปกรณ์แห่งหนี้ และสิทธิได้ค่าขาดราคาเกิดเมื่อได้ทราบราคาจริงที่เข้าซื้อว่ามีราคา หลังมีการนำรถออกขายทอดตลาดแล้วเท่าใด ยังขาดราคาค่าเข้าซื้ออีกเท่าใด ดังนั้น หนี้ค่าขาดราคาย่อมเรียกได้ หลังการขายทอดตลาดจริง ไม่ใช่เกิดขณะผิดสัญญา หากไม่มีการบอกกล่าวให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันผิดนัดตามกฎหมายค้าประกันแล้ว เมื่อหนี้ค่าขาดราคาเกิดขึ้นหลัง ๖๐ วันนับแต่วันผิดนัด กรณีนี้ผู้ค้าประกันไม่ต้องร่วมรับผิดชอบในค่าขาดราคา ผู้ค้าประกันควรร่วมรับผิดชอบเพียงหนี้ที่เป็นประธานและค่าขาดประโยชน์ภายใน ๖๐ วันนับแต่วันผิดนัดเท่านั้น (ฎีกา ๒๔๓/๒๕๖๔)

กรณีผู้ให้เข้าซื้อโจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายตามสัญญาเข้าซื้อที่เป็นค่าภาษีมูลค่าเพิ่มรายงวด หากโจทก์มีคำขอเรียกค่าภาษีมูลค่าเพิ่มที่ชำระแทนผู้เข้าซื้อ จะเรียกค่าภาษีได้เฉพาะจำนวนที่ชำระแทนก่อนสัญญาเข้าซื้อเลิกกันเท่านั้น ไม่ว่าจะเลิกกันโดยปริยาย หรือเลิกโดยการบอกเลิกสัญญา(ฎีกาที่ ๘๖๑๙/๒๕๕๙)

แต่ค่าเสียหายที่เป็นค่าราคาใช้แทนรถ และค่าขาดราคา ต่างถือเป็นหนี้เงินจึงเรียกดอกเบี้ยผิดนัดได้ แต่เมื่อไม่รู้วันที่ผิดนัดวันใด ให้ดูวันมีคำพิพากษา

คำพิพากษาที่ ๘๘๑๘/๒๕๖๓ ที่โจทก์ขอดอกเบี้ยจากราคาใช้แทนในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ เห็นว่า การที่ศาลวินิจฉัยให้จำเลยที่ ๑ ส่งมอบรถชุดที่เข้าซื้อคืน หากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคาแทนนั้น เป็นกรณีที่หากจำเลยที่ ๑ ไม่ส่งมอบรถชุดดังกล่าวคืนแก่โจทก์ จำเลยที่ ๑ ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์เพื่อราคาวัตถุอันไม่อาจส่งมอบได้เพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งอันเกิดขึ้นระหว่างผิดนัด โจทก์จึงมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยในเงินจำนวนดังกล่าวได้ตั้งแต่วันอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการกระทำความผิดนั้นตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๒๕ แต่ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่า เวลาอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการกระทำความผิดนั้นหมายถึงเวลาที่ไม่สามารถส่งมอบรถชุดที่เข้าซื้อเกิดขึ้นเมื่อใด จำเลยที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบดอกเบี้ยในราคาใช้แทนนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาอันเป็นวันที่ศาลกำหนดราคาใช้แทนให้ และราคาใช้แทนนี้เป็นหนี้เงินตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดร้อยละเจ็ดถึงต่อปี โจทก์จึงมีสิทธิคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของราคาใช้แทน ๔๐๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

คำพิพากษาที่ ๗๘๑๑/๒๕๔๗ กรณีตามฟ้องเป็นเรื่องจำเลยทั้งสองไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษาให้แก่โจทก์โดยไม่ส่งมอบรถยนต์ที่เข้าซื้อคืนโจทก์ในสภาพเรียบร้อยหรือใช้ราคาแทนเป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาทโจทก์จึงยึดรถยนต์ที่เข้าซื้อคืนและขายได้ในราคา ๒๓,๓๖๔.๔๙ บาท เพราะรถยนต์ที่เข้าซื้อสภาพชำรุดทรุดโทรมอันเนื่องมาจากการใช้อย่างไม่ระมัดระวัง เมื่อหักราคารถยนต์ที่โจทก์กำหนดให้ตามคำพิพากษาแล้วยังขาดอยู่เป็นเงิน ๗๖,๖๓๕.๕๑ บาท โจทก์จึงฟ้องจำเลยทั้งสองเรียกค่าเสียหายอันเป็นค่าขาดราคาจากการขายรถยนต์ที่เข้าซื้อดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยซึ่งเป็นการเสียหายที่เกิดขึ้นภายหลังจากศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาในคดีก่อนแล้วและกรณีก็ไม่อาจไปว่ากล่าวกันในคดีเดิมในชั้นบังคับคดีได้เพราะการบังคับคดีจะต้องอาศัยคำพิพากษาในคดีก่อนเป็นหลักแห่งการบังคับ ซึ่งไม่มีหนี้ตามฟ้องโจทก์ที่จะบังคับให้จำเลยทั้งสองต้องชำระแก่โจทก์รวมอยู่ด้วย โจทก์จึงฟ้องจำเลยทั้งสองให้รับผิดชอบเป็นคดีนี้ได้

หนี้ค่าขาดราคา และค่าเสื่อมราคากรณีพิพากษาให้คืนรถในสภาพเรียบร้อยใช้การได้ดีไม่ได้ให้ใช้ราคา ฟ้องแล้วฟ้องอีกได้

คำพิพากษาที่ ๘๘๗๓/๒๕๖๓ คดีก่อนเมื่อศาลพิพากษาให้จำเลยส่งมอบรถยนต์ที่เข้าซื้อคืนแก่โจทก์ หากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคาแทน ๑,๘๕๒,๐๐๐ บาท พร้อมให้รับผิดชอบชำระค่าเสียหาย จำเลยนำรถยนต์ที่เข้าซื้อส่งคืนให้แก่โจทก์ในสภาพไม่เรียบร้อยอันเกิดจากความบกพร่องในการดูแลรักษาทรัพย์สินซึ่งเป็นการผิดของ

จำเลย โจทก์นำออกขายทอดตลาดได้เงินเพียง ๑,๑๗๓,๗๐๗.๘๙ บาท ไม่ครบถ้วนตามราคาใช้แทนรถยนต์ที่ศาลชั้นต้นกำหนดไว้ในคำพิพากษา ย่อมถือได้ว่าโจทก์ได้รับความเสียหายจากราคารถยนต์ส่วนที่ขาดไปและโจทก์ชอบที่จะเรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบใช้ราคารถยนต์ส่วนที่ยังขาดจำนวนได้ เนื่องจากเป็นความเสียหายที่สืบเนื่องมาจากมูลหนี้ตามคำพิพากษาในคดีก่อนและเกิดขึ้นหลังจากศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาในคดีก่อนแล้ว มิใช่กรณีที่จะไปบังคับคดีในคดีก่อนได้เพราะการบังคับคดีในคดีก่อนจำต้องอาศัยคำพิพากษาที่วินิจฉัยให้จำเลยต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายในมูลหนี้ได้บ้างเป็นสำคัญ ทั้งยังมีใช่เป็นเรื่องที่คำพิพากษาในคดีก่อนได้กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติตามคำพิพากษาไว้และโจทก์ได้ดำเนินการบังคับชำระหนี้ก่อนหลังกันไปตามลำดับจนไม่อาจเรียกค่าขาดราคาได้

กล่าวได้ว่า หนี้ค่าขาดราคากรณีที่ขาดไปจากเงินที่จะได้ตามสัญญาเช่าซื้อซึ่งถือเป็นเพียงค่าเสียหายส่วนหนึ่งที่พึงเรียกได้กรณีผิดสัญญาและเป็นเพียงอุปกรณ์แห่งหนี้ ตามมาตรา ๖๘๖ วรรคสอง (แก้ไขใหม่) ดังนั้น โดยสภาพผู้ให้เช่าซื้อจะทราบได้ว่า ขาดทุนไปจากราคาที่ควรจะได้ต่อเมื่อมีการขายรถที่เช่าซื้อแล้ว และเมื่อปรากฏภายหลังทอดตลาดรถที่เช่าซื้อแล้วผู้ให้เช่าซื้อพึงทราบว่าตนขาดทุนในราคาที่ควรจะได้ ผู้ให้เช่าซื้อย่อมพึงเป็นคดีใหม่เรียกค่าเสียหายที่เป็นค่าขาดราคาส่วนนี้ได้ไม่เป็นฟ้องซ้ำ และสิทธิเรียกร้องในค่าเสียหายที่เป็นค่าขาดราคา ย่อมอาจบังคับได้เมื่อทราบราคาหลังขายรถแล้ว (ฎีกา ๗๕๖๖/๒๕๖๒)

กรณีที่เจ้าหนี้ฟ้องใหม่ได้ รวมถึงกรณีที่ศาลพิพากษาให้จำเลยรับผิดชอบกรณีที่เช่าซื้อในสภาพใช้การได้ดี หากต่อมาได้ความว่ารถที่เช่าซื้อและที่ได้คืนใช้การไม่ได้ดี กรณีนี้เจ้าหนี้อาจฟ้องได้เพราะถือเป็นการชำระหนี้ไม่ต้องตามความประสงค์แท้จริงตามพพ. ๒๑๕ เป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นใหม่ไม่ใช่มูลเช่าซื้อ และไม่ต้องบอกกล่าวผู้ค้าประกัน

คำพิพากษาฎีกา ๓๕๒๕/๒๕๖๗ โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ให้รับผิดชอบโดยอาศัยอำนาจแห่งมูลหนี้ตามคำพิพากษาของศาลในคดีก่อนที่พิพากษาให้จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ต้องคืนรถที่เช่าซื้อในสภาพที่เรียบร้อยใช้การได้ดีเมื่อรถที่เช่าซื้อที่คืนโจทก์ไม่อยู่ในสภาพที่เรียบร้อยใช้การได้ดี จึงเป็นการชำระหนี้ที่ไม่ต้องตามความประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ตามคำพิพากษาในคดีก่อน โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดแต่การนั้นก็ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๒๑๕ อันเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นใหม่ โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ให้ชำระค่าเสียหายตามฟ้อง

แต่กรณีนี้ ต้องได้ความว่าในคดีเดิมโจทก์มีคำขอและศาลได้พิพากษาให้คืนรถที่เช่าซื้อในสภาพเรียบร้อยใช้การได้ดี หากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคาที่ศาลฎีกาแปลความว่าถือเป็นค่าเสื่อมราคากรณีที่เช่าซื้อในความหมายดังกล่าวด้วย จึงจะถือว่าเป็นค่าเสียหายที่เกิดขึ้นใหม่ที่โจทก์ฟ้องได้ มิเช่นนั้น ไม่มีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษาฎีกา ๑๗๕๙/๒๕๖๘ โจทก์ฟ้องให้จำเลยรับผิดชอบโดยอาศัยอำนาจแห่งมูลหนี้ตามคำพิพากษาในคดีก่อนที่พิพากษาให้จำเลยร่วมกับบริษัท บ..คืนรถยนต์ที่เช่าซื้อในสภาพเรียบร้อยใช้การได้ดี(มิได้ฟ้องจำเลยให้รับผิดชอบตามสัญญาเช่าซื้อและสัญญาค้ำประกัน หากรถยนต์ที่เช่าซื้อที่คืนโจทก์ไม่อยู่ในสภาพที่เรียบร้อยใช้การได้ดีก็เป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นใหม่โจทก์มีอำนาจแห่งมูลหนี้ตามคำพิพากษาในคดีก่อนเรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบในความเสียหายอันเกิดจากการคืนรถยนต์ที่เช่าซื้อที่ไม่อยู่ในสภาพที่เรียบร้อยและใช้การได้ดีตามที่กำหนดในคำพิพากษาเท่านั้น ไม่อาจอาศัยมูลหนี้ตามคำพิพากษาในคดีก่อนเรียกร้องค่าเสียหายอื่นนอกจากที่กำหนดในคำพิพากษา โจทก์ฎีกาขอให้จำเลยชำระค่าเสียหายเป็นค่าเสื่อมราคากรณี มีใช้ค่าเสียหายที่อาศัยมูลหนี้ที่เกิดขึ้นใหม่ตามคำพิพากษาคดีก่อน ดังนั้น จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบค่าเสื่อมราคา

การกำหนดค่าเสียหายที่เกินเลยจากมูลหนี้ที่จำเลยต้องรับผิดชอบเป็นการพิพากษาให้จำเลยรับผิดชอบเกินกว่าความรับผิดชอบตามกฎหมาย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์และฎีกา แต่ปัญหาว่าจำเลยจะต้องรับผิดชอบตรงตามคำฟ้องและตามกฎหมายเพียงใด เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกา

เห็นสมควรยกขึ้นวินิจฉัยเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๕) ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๕๑ มาตรา ๗

โจทก์ฟ้องด้วยว่ารถยนต์ที่เช่าซื้อเสื่อมโทรมจากการใช้งานโดยไม่ดูแลเอาใจใส่ของจำเลยที่ ๑ ผู้เช่าซื้อ พออนุโลมได้ว่าเป็นการฟ้องเรียกค่าเสียหายที่เกิดจากการคืนรถยนต์ที่เช่าซื้อที่ไม่อยู่ในสภาพเรียบร้อยและใช้การได้ดีตามคำพิพากษาในคดีก่อน

อย่างไรก็ดีการฟ้องค่าเสื่อมราคากรณีหากคืนรถในสภาพเรียบร้อยใช้การได้ดีไม่ได้ ที่ถือเป็นค่าเสื่อมราคา หากเป็นการบังคับคดีที่เป็นลำดับก่อนหลังตามคำพิพากษา ต้องได้ความก่อนว่าบังคับคดีในลำดับก่อนไม่ได้ มิเช่นนั้นความเสียหายใหม่ ที่เป็นค่าเสื่อมราคายังไม่เกิด ฟังไม่ได้ ไม่มีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกา ๔๑๒๒/๒๕๖๗ คำพิพากษาของศาลในคดีก่อนกำหนดลำดับความรับผิดชอบของจำเลยทั้งสองให้ร่วมกันส่งมอบรถยนต์ที่เช่าซื้อคืนแก่โจทก์เป็นลำดับแรก หากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคาแทนเป็นลำดับถัดมา เป็นกรณีที่คำพิพากษาของศาลได้กำหนดขั้นตอนการบังคับคดีก่อนหลังกันไปตามที่ระบุในคำพิพากษา เมื่อไม่ปรากฏว่าเหตุที่โจทก์ขายรถยนต์พิพาทได้ในราคาต่ำกว่าราคาที่จะต้องจ่ายแทนในกรณีที่ไม่สามารถคืนรถยนต์ได้สืบเนื่องมาจากรถยนต์มีสภาพทรุดโทรมจากการใช้งานโดยปราศจากความระมัดระวังเยี่ยงวิญญูชนพึงใช้ ทั้งไม่ปรากฏว่ารถยนต์ที่เช่าซื้อมีความชำรุดบกพร่องหรือไม่เรียบร้อยใช้การไม่ได้ อย่างไรก็ตาม โจทก์ได้รับรถยนต์ที่เช่าซื้อในสภาพไม่เรียบร้อยอันเกิดจากการใช้งานไม่เป็นไปตามปกติ มีผลเท่ากับว่ารถยนต์ที่เช่าซื้อที่โจทก์ได้รับคืนมานั้นอยู่ในสภาพเรียบร้อยใช้การได้ดี อันเป็นการชำระหนี้ที่ต้องตรงความประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ตามคำพิพากษาในคดีก่อนแล้ว โจทก์ไม่อาจเรียกค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยที่ ๑ ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๑๕

กรณีที่มีผู้ค้ำประกัน ถ้าผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบเต็มจำนวนตามข้อกำหนดอื่นอยู่แล้ว แม้ไม่มีการบอกกล่าว หรือการบอกกล่าวไม่ชอบ ไม่ถูกต้อง ผู้ให้เช่าซื้อย่อมมีอำนาจฟ้องและผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบจำนวนไม่ต้องพิจารณาว่าเป็นหนี้อุปกรรมหรือบอกกล่าวชอบหรือไม่ เช่น ผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนจำกัด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๕๔๑/๒๕๖๖ แม้โจทก์มีหนังสือบอกกล่าวไปยังจำเลยที่ ๒ *เกินกำหนดหกสิบวัน* นับแต่วันที่จำเลยที่ ๑ ผิดนัด ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๘๖ วรรคหนึ่ง แต่นอกจากจำเลยที่ ๒ จะถูกฟ้องในฐานะเป็นผู้ค้ำประกันแล้ว ยังถูกฟ้องในฐานะเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างจำเลยที่ ๑ อีกด้วย จำเลยที่ ๒ จึงเป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดาหนี้ของห้างจำเลยที่ ๑ ไม่มีจำกัด ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๐๗๐, ๑๐๗๗ (๒) ประกอบมาตรา ๑๐๘๗

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๔๐๗/๒๕๖๒ ...แม้ พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ.๒๕๕๗ มาตรา ๑๙ บัญญัติให้กรณีที่ลูกหนี้ผิดนัดนับแต่วันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับ สิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้และผู้ค้ำประกันให้เป็นไปตามมาตรา ๖๘๖ แห่ง ป.พ.พ. ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ จำเลยที่ ๑ ผู้เช่าซื้อผิดนัดค่าเช่าซื้อตั้งแต่งวดที่ ๙ ประจำวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ อันเป็นเวลาภายหลังพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ จึงต้องบังคับตามมาตรา ๖๘๖ แห่ง ป.พ.พ. ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งมาตรา ๖๘๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เมื่อลูกหนี้ผิดนัดให้เจ้าหนี้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้ำประกันภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด และวรรคสองบัญญัติว่า ในกรณีเจ้าหนี้ไม่ได้มีหนังสือบอกกล่าวภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ผู้ค้ำประกันหลุดพ้นจากความรับผิดในดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทนตลอดจนค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรรมแห่งหนี้รายนั้นบรรดาที่เกิดขึ้นภายหลังจากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว **แม้ไม่ปรากฏว่าโจทก์มีหนังสือบอกกล่าวไปยังจำเลยที่ ๒ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่จำเลยที่ ๑ ผิดนัด**

แต่นอกจากจำเลยที่ ๒ ถูกฟ้องในฐานะผู้ค้าประกันแล้ว ยังถูกฟ้องในฐานะหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดาหนี้ของห้างจำเลยที่ ๑ ไม่มีจำกัด ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๐๗๐, ๑๐๗๗ (๒) ประกอบ มาตรา ๑๐๘๗ จำเลยที่ ๒ ในฐานะเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดไม่ถูกจำกัดความรับผิดดังเช่นในฐานะผู้ค้าประกัน จึงต้องร่วมรับผิดกับจำเลยที่ ๑ ในค่าชดเชยและค่าขาดประโยชน์ และฎีกาที่ ๓๕๔๑/๒๕๖๖ วินิจฉัยทำนองเดียวกัน

อย่างไรก็ดี ถ้าคดีเดิมศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องผู้ค้าประกันเพราะมิได้บอกกล่าว โจทก์กลับมาฟ้องผู้ค้าประกันใหม่อ้างบอกกล่าวแล้ว ฟ้องได้ไม่เป็นฟ้องซ้ำ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๓๕๔/๒๕๖๖ (ประชุมใหญ่) แม้คดีก่อนโจทก์ฟ้อง เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๙ หลังจาก พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗ ใช้บังคับแล้ว แต่ลูกหนี้ผิดนัดเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๗ ก่อนวันที่ พ.ร.บ.นี้ใช้บังคับ กรณีจึงไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๙ แห่ง พ.ร.บ.ดังกล่าว ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่ลูกหนี้ผิดนัดนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ สิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้และผู้ค้าประกันให้เป็นไปตามมาตรา ๖๘๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ โจทก์ผู้ให้เช่าซื้อจึงไม่จำเป็นต้องมีหนังสือบอกกล่าวจำเลยผู้ค้าประกันภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๘๖ วรรคหนึ่ง ที่แก้ไขใหม่ แต่ต้องบังคับตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๘๖ วรรคหนึ่ง (เดิม) อย่างไรก็ดี แม้ศาลชั้นต้นมีคำวินิจฉัยในคดีเดิมเป็นทำนองว่าโจทก์ผู้ให้เช่าซื้อไม่มีหนังสือบอกกล่าวจำเลยผู้ค้าประกันวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เกินกว่าหกสิบวันนับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัดโจทก์ไม่อาจบังคับให้จำเลยที่ ๒ (จำเลยในคดีนี้) ผู้ค้าประกันรับผิดชอบ อันเป็นการนำ ป.พ.พ. มาตรา ๖๘๖ ที่แก้ไขใหม่ มาใช้บังคับแก่คดีของโจทก์ แล้วพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยผู้ค้าประกัน คดีถึงที่สุดตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นแล้ว ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่เห็นว่า คดีเดิมศาลชั้นต้นยกฟ้องโจทก์ด้วยเหตุว่าโจทก์บอกกล่าวแก่จำเลยซึ่งเป็นผู้ค้าประกันเกินกว่าหกสิบวันนับแต่ผู้เช่าซื้อผิดนัดโดยยังไม่ได้วินิจฉัยชี้ขาดว่าจำเลยผิดสัญญาผู้ค้าประกันหรือไม่ และต้องรับผิดชอบตามสัญญาผู้ค้าประกันเพียงใด ประเด็นดังกล่าวจึงยังไม่ได้มีการวินิจฉัยถึงที่สุด เมื่อโจทก์บอกกล่าวแก่จำเลยและฟ้องใหม่เป็นคดีนี้ขอให้จำเลยรับผิดชอบตามสัญญาผู้ค้าประกัน จึงไม่เป็นการรื้อร้องฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันกับในคดีเดิม ฟ้องโจทก์จึงไม่เป็นฟ้องซ้ำ

๒) การฟ้องลูกหนี้ชั้นต้นแยกเป็นคนละคดีกับผู้ค้าประกัน

กรณีนี้เจ้าหนี้อย่อมมีอำนาจฟ้องผู้ค้าประกันแยกกับผู้เช่าซื้อได้ หรืออาจฟ้องผู้เช่าซื้อก่อนก็ได้ แต่จะฟ้องผู้ค้าประกันก่อนลูกหนี้ผิดนัดไม่ได้ และก็ต้องอยู่ภายใต้ที่ต้องมีการบอกกล่าวก่อน มิเช่นนั้นย่อมไม่มีอำนาจฟ้องผู้ค้าประกัน และถ้าเป็นคดีผู้บริโภคนและผู้ประกอบธุรกิจเป็นโจทก์ก็ต้องฟ้อง ณ.ภูมิลำเนาของผู้บริโภคตาม พ.ร.บ.วิ.บริโภคม.มาตรา ๑๗ ซึ่งมีคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๗๓๗/๒๕๕๙ วินิจฉัยว่า กรณีนี้โจทก์ฟ้อง ณ.ภูมิลำเนาของผู้ค้าประกันได้เพราะผู้ค้าประกันถือเป็นผู้บริโภค หรือหากฟ้องลูกหนี้ชั้นต้นก่อนต่อมาฟ้องผู้ค้าประกันไม่ว่าคนละคดีหรือคดีเดียวกันก็ฟ้องได้ตามมาตรา ๓ (๓) และมาตรา ๒๑ ของ พ.ร.บ.วิ.บริโภค เพราะถือเป็นผู้บริโภค แต่ในการพิจารณาพิพากษาคดี เมื่อความรับผิดของผู้ค้าประกันปัจจุบันไม่ต้องรับผิดชอบกับลูกหนี้ชั้นต้นอย่างลูกหนี้ร่วม ดังนั้น ในคดีที่ฟ้องผู้ค้าประกันเป็นจำเลยคนเดียว ในส่วนคำพิพากษาต้องพิพากษาแบบมีเงื่อนไขเสมอ **ทำนองว่า “ ถ้าโจทก์เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ชั้นต้นในคดี ... แล้วเพียงใด ให้สิทธิโจทก์ที่จะได้รับชำระหนี้ในคดีนี้จากลูกหนี้ผู้ค้าประกันลดลงเพียงเท่านั้น..”**

๓) การเลิกสัญญาเช่าซื้อ

๓.๑. กรณีเลิกตามข้อสัญญา(โดยมีข้อสัญญาชัดเจนว่ากรณีใดถือว่าสัญญาเลิกกัน)

๓.๒. เลิกตามกฎหมายหมายปพพ.มาตรา ๕๗๓ ***

๓.๓ เลิกโดยปริยาย และ

๓.๔. เลิกสัญญาตามบททั่วไป

๓.๑ กรณีเลิกตามข้อ ๓.๑ เป็นไปตามข้อสัญญาที่ตกลงกันได้ ที่ผู้ให้เช่าซื้อยอมมีสิทธิเรียกค่าเสียหายต่างๆ และค่าขาดราคารวมค่าภาษีมูลค่าเพิ่มได้ตามข้อสัญญา เช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๙๓๘/๒๕๖๓ ...บันทึกการส่งมอบรถยนต์มีข้อความว่า ข้าพเจ้าประสงค์ขอเป็นฝ่ายบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อโดยการส่งมอบรถยนต์ตามสัญญาเช่าซื้อคืนแก่โจทก์ตามสัญญาเช่าซื้อ ข้อ ๙ ข้าพเจ้าสัญญาว่าจะรับผิดชอบที่จะปฏิบัติตามข้อกำหนดในสัญญาเช่าซื้อกรณีที่เจ้าของได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการบอกเลิกสัญญาของข้าพเจ้า โดยเอกสารดังกล่าวระบุว่า บันทึกการส่งมอบรถยนต์เพื่อเลิกสัญญา และระบุสถานที่รับรถว่า เป็นการส่งมอบคืน ณ ภูมิลำเนาของโจทก์ เมื่อสัญญาเช่าซื้อ ข้อ ๙ กำหนดว่าผู้เช่าซื้อฝ่ายเดียวจะบอกเลิกสัญญาในเวลาใดก็ได้ โดยการส่งมอบรถยนต์ที่เช่าซื้อกลับคืนให้แก่เจ้าของ ณ ภูมิลำเนาของเจ้าของ และผู้เช่าตกลงที่จะชำระบรรดาหนี้ที่มีอยู่ก่อนวันบอกเลิกสัญญาแก่เจ้าของจนครบถ้วน และหากเจ้าของนำรถยนต์ที่เช่าซื้อออกขาย หากได้ราคาน้อยกว่ามูลหนี้ส่วนที่ขาดอยู่ตามสัญญาเช่าซื้อ ผู้เช่าซื้อจะต้องรับผิดชอบชำระส่วนที่ขาดนั้นให้แก่เจ้าของจนครบถ้วน การกระทำดังกล่าวของจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นกรรมการของจำเลยที่ ๑ และเป็นผู้ค้าประกันยอมแปลความหมายได้ว่า จำเลยทั้งสองมีเจตนาบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อโดยการส่งมอบรถยนต์ที่เช่าซื้อคืนให้แก่เจ้าของ และตกลงจะรับผิดชอบในบรรดาหนี้ที่เกิดขึ้นจากการบอกเลิกสัญญา อันเป็นการใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาตามข้อ ๙ สัญญาเช่าซื้อจึงเลิกกันตามข้อสัญญาดังกล่าว หากใช้สัญญาเช่าซื้อเลิกกันโดยคู่สัญญาสมัครใจที่จะเลิกสัญญาต่อกันโดยปริยายไม่ โจทก์จึงมีสิทธิเรียกค่าขาดราคาได้

นอกจากนี้ ถ้าสัญญาเช่าซื้อระบุชัดเจนให้ผู้ให้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญาได้ต่อเมื่อผิดนัด ๓ งวด และต้องบอกกล่าวก่อนในกำหนดเวลา ในกรณีนี้ถ้ายังอยู่ในระยะเวลาที่ผู้เช่าซื้ออาจปฏิบัติตามการชำระหนี้ตามหนังสือได้ ผู้ให้เช่าซื้อย่อมไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญา ถ้าผู้ให้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญาไปย่อมไม่ชอบ ถือไม่ได้ว่าเป็นการเลิกสัญญาเพราะผู้ให้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญา และไม่อาจเรียกค่าขาดราคาและค่าเสียหายกรณีผู้เช่าซื้อประพฤติผิดสัญญาตามข้อสัญญาได้ (ฎีกา ๒๗๔๒/๒๕๕๖ และ ๒๔๑๗/๒๕๕๗ ฯลฯ)

ซึ่งการเลิกสัญญาโดยข้อสัญญา หากข้อสัญญาถูกต้องและชอบด้วยประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาอย่างมีผลบังคับได้ และถ้ามีการบอกกล่าวเลิกสัญญาโดยผู้ให้เช่าซื้อโดยชอบแล้ว แม้ต่อมาผู้เช่าซื้อกลับใจส่งมอบรถคืนก่อนครบ ๓๐ วันตามหนังสือบอกกล่าวของผู้ให้เช่าซื้อ ก็เป็นเพียงการชำระหนี้อย่างหนึ่งที่สามารถทำได้ตามกฎหมาย ไม่มีผลทำให้เหตุที่ผู้เช่าซื้อผิดสัญญาและโจทก์บอกเลิกสัญญานั้นเสียไป กรณีนี้ย่อมเป็นการเลิกสัญญาตามข้อสัญญามีสิทธิได้ค่าขาดราคาตามข้อสัญญา ซึ่งเป็นไปตามคำพิพากษาศาลฎีกา(ประชุมใหญ่)ที่ ๓๙๖๕/๒๕๖๔ ที่เดิมกรณีนี้ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาจะฟังว่าหากมีการได้รถคืนทุกกรณีก่อนครบ ๓๐ วันตามหนังสือบอกกล่าว จะถือเป็นการเลิกสัญญาโดยปริยาย และเรียกค่าขาดราคาไม่ได้ ซึ่งการฟังข้อเท็จจริงนี้ต้องพิจารณาถึงความสุจริตของผู้เช่าซื้อในการคืนรถเป็นรายคดีไป

๓.๒ กรณีเลิกตามกฎหมาย (ป.พ.พ . มาตรา ๕๗๓) *** ที่บัญญัติให้ผู้เช่าซื้อจะบอกเลิกสัญญา ในเวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้ ด้วยการส่งมอบทรัพย์สินกลับคืนแก่เจ้าของ ซึ่งการเลิกสัญญากรณีนี้ เดิมจะใช้เมื่อผู้เช่าซื้อยังไม่ได้เป็นฝ่ายผิดสัญญาก่อนเท่านั้น หากข้อเท็จจริงฟังว่าผู้เช่าซื้อเริ่มเป็นฝ่ายผิดนัดผิดสัญญา ก่อนแล้ว ผู้เช่าซื้อย่อมไม่อาจใช้สิทธิเลิกสัญญาตามเหตุของมาตรา ๕๗๓ นี้ได้(ฎีกา ๓๒๓๘/๒๕๕๒)

แต่ต่อมามีคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๘๓๖/๒๕๖๗ วินิจฉัยว่า มาตรา ๕๗๓ เป็นสิทธิการเลิกสัญญาของผู้เช่าซื้อทุกกรณีที่จะบอกเลิกสัญญาเมื่อใดก็ได้ด้วยการส่งมอบรถที่เช่าซื้อคืน แม้ผู้เช่าซื้อเป็นฝ่ายผิดสัญญาและเมื่อฟังว่าผู้เช่าซื้อผิดสัญญา จึงต้องถือว่าสัญญาเช่าซื้อเลิกกันเพราะเหตุผู้เช่าซื้อเป็นฝ่ายผิดสัญญา ผู้ให้เช่าซื้อจึงมีสิทธิได้ค่าเสียหายตามสัญญารวมถึงค่าขาดราคาด้วย ที่ชัดเจนว่าคำพิพากษาฎีกาปี ๖๗ ให้สิทธิผู้เช่าซื้อเลิกสัญญาได้เสมอแม้ผู้เช่าซื้อเป็นฝ่ายผิดสัญญาและไม่มีข้อสัญญาให้เลิกสัญญาได้ แต่เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้เช่าซื้อเป็นฝ่ายผิดสัญญาและโจทก์ผู้ให้เช่าซื้อรับไว้ก็ถือว่าเป็นการเลิกสัญญาตามมาตรา ๕๗๓ ผู้ให้เช่าซื้อย่อมมีสิทธิเรียกค่าเสียหายต่างๆที่เกิดจากการผิดสัญญาตามข้อสัญญาได้รวมถึงค่าขาดราคา (ไม่ใช่เลิกโดยปริยาย) แต่ถ้ากรณีนี้ข้อเท็จจริงฟังว่า ผู้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญาตามมาตรา ๕๗๓ โดยที่ตนไม่ได้เป็นฝ่ายผิดสัญญา กรณีนี้ผู้ให้เช่าซื้อย่อมไม่มีสิทธิได้ค่าเสียหายที่เกิดจากการผิดสัญญารวมถึงค่าขาดราคา (อย่าสับสน) หรือถ้ามีข้อสัญญาให้เลิกกันได้ ก็อาจเป็นการเลิกสัญญาโดยข้อสัญญาตามข้อ ๓.๑ ที่ผู้ให้เช่าซื้อไม่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายต่างๆ ที่อาจรวมถึงค่าขาดราคาได้ตามที่ตกลงกัน (ให้พิจารณาเป็นรายคดีๆไป)

๓.๓ กรณีเลิกโดยปริยาย

การเลิกสัญญาตามประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่องให้ธุรกิจให้เช่ารถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ. ๒๕๕๕ และ ฉบับปัจจุบัน ๒๕๖๑ ที่ออกตามความในมาตรา ๓๕ ทวิ แห่งพรบ.คุ้มครองผู้บริโภค กำหนดชัดเจนว่าผู้ให้เช่าซื้อต้องมีการบอกกล่าวล่วงหน้าอย่างน้อย ๓๐ วัน หากโจทก์ผู้ให้เช่าซื้อบอกกล่าวไม่ชอบ หรือโจทก์ยึดรถคืนโดยไม่ชอบ หรือยึดรถคืนขณะสัญญาไม่เลิกกันตามเงื่อนไขของสัญญา สัญญาย่อมไม่เลิกกันตามข้อสัญญา(ฎีกา ๕๐๕๕/๒๕๖๗ (ประชุมใหญ่) หรือผู้เช่าซื้อส่งมอบรถและผู้เช่าซื้อสุจริตโดยโจทก์รับไว้ กรณีดังกล่าวย่อมถือเป็นการเลิกสัญญาโดยปริยายได้ (โดยให้พิจารณาความสุจริตของคู่สัญญา) กรณีนี้โจทก์ผู้ให้เช่าซื้อเรียกค่าเสียหายอื่นๆได้ตามมาตรา ๓๙๑ เท่านั้น โจทก์จะเรียกค่าเสียหายตามข้อสัญญารวมถึงค่าขาดราคาไม่ได้

อนึ่ง กรณีเมื่อสัญญาเช่าซื้อเลิกกันโดยปริยาย ที่กรณีนี้ผู้ให้เช่าซื้อจะเรียกค่าเสียหาย ต่างๆตามข้อสัญญาและค่าขาดราคาตามสัญญาไม่ได้ แต่เรียกได้เฉพาะค่าขาดประโยชน์เป็นค่าใช้จ่ายทรัพย์ และค่าเสียหายเกี่ยวกับการส่งมอบรถ ค่าติดตามทวงถาม ค่าทนายความเท่าที่โจทก์นำสืบได้เท่านั้น ดังนี้ หลังจากนั้น แม้ภายหลังผู้เช่าส่งมอบรถคืนเพื่อบรรเทาความเสียหาย และมีการตกลงทำเป็นหนังสือขึ้นภายหลังระหว่างผู้เช่าซื้อกับผู้ให้เช่าซื้อ ระบุว่า “เมื่อนำรถออกขายแล้วหากยังขาดราคาตามสัญญาเช่าซื้อ ผู้เช่าซื้อต้องรับผิดชอบค่าขาดราคาตามสัญญา” กรณีนี้ เห็นได้ว่าเมื่อผู้ให้เช่าซื้อไม่มีสิทธิได้ค่าเสียหายที่เป็นค่าขาดราคาตามสัญญาอีก การที่ผู้เช่าซื้อทำข้อตกลงภายหลังว่าจะชำระค่าขาดราคาให้ผู้เช่าซื้ออีก ข้อตกลงนี้ย่อมเป็นการตกลงในหนี้ที่ไม่มีอยู่จริง ไม่อาจบังคับได้ตามกฎหมาย (คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๘๖๑/๒๕๕๙)

การเลิกสัญญาโดยปริยาย ก็คือ เป็นการเลิกสัญญาที่ไม่ใช่เพราะเหตุผู้เช่าซื้อหรือผู้ให้เช่าซื้อผิดสัญญาทุกกรณี ที่กรณีนี้ ผู้ให้เช่าซื้อไม่สามารถเรียกค่าเสียหายต่างๆที่เกิดจากการผิดสัญญาได้ เช่น ค่าขาดราคา แต่กรณีนี้บางกรณี ศาลอาจใช้ดุลพินิจพิจารณาการประกอบธุรกิจของผู้ให้เช่าซื้อ ที่ประกอบธุรกิจที่ไม่เหมาะสมภายใต้ธุรกิจที่เป็นธรรม(วิ.ผบ มาตรา ๑๒) แล้วเห็นว่าโจทก์ไม่ควรได้ค่าขาดราคาที่เป็นค่าเสียหายที่เกิดจากการผิดสัญญาก็ได้ หรือเป็นกรณีที่ผู้ให้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญาไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาฯ (ฎีกา ๒๗๔๒/๒๕๕๖ และ ๒๔๑๗/๒๕๕๗ ฯลฯ) แต่ถ้าเป็นรถยนต์ที่ไม่อยู่ภายใต้ประกาศ ฯเช่นรถบรรทุก (ฎีกา ๗๘๖/๒๕๖๗) การเลิกสัญญาโดยปริยายอาจเกิดจากการที่โจทก์ผู้ให้เช่าซื้อไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญา เช่น ไม่ปฏิบัติตามชำระหนี้ตอบแทนก็ได้ (ไม่เป็นการกลับหลักเดิม) เช่น

คำพิพากษาที่ ๗๘๖/๒๕๖๗ สัญญาเช่าซื้อเป็นสัญญาต่างตอบแทน เมื่อโจทก์เป็นฝ่ายผิดสัญญา ส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อไม่เหมาะสมแก่การใช้งาน จำเลยมีสิทธิขายเบี่ยงไม่ชำระค่าเช่าซื้อแก่โจทก์ได้โดยไม่ถือว่า ผิดนัด โจทก์ไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญา การที่โจทก์ติดตามทรัพย์สินที่เช่าซื้อคืนจากจำเลยและจำเลยมิได้โต้แย้ง สัญญาเช่าซื้อจึงเลิกกันโดยปริยาย เมื่อเหตุแห่งการสิ้นสุดของสัญญาสืบเนื่องมาจากความผิดของโจทก์ที่ไม่ได้ ดำเนินการเพื่อให้จำเลยจดทะเบียนรถที่เช่าซื้อต่อกรมการขนส่งทางบกและได้ความว่าเอกสารที่ต้องใช้ในการจดทะเบียนสูญหายไป การที่โจทก์ซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจเพิกเฉยต่อการจดทะเบียนรถที่เช่าซื้อให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยไม่ปรากฏจากข้อนำสืบของโจทก์ว่าตามปกติประเพณีในการทำสัญญาเช่าซื้อที่ถือปฏิบัติกันมาผู้ประกอบธุรกิจ ให้เช่าซื้อรถบรรทุกหรือรถทางพ่วงพร้อมอุปกรณ์โดยทั่วไปจะถือว่าตนมีหน้าที่เพียงส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อให้ใช้ ประโยชน์เท่านั้น ส่วนการดำเนินการทางทะเบียนและเอกสารสำคัญที่ต้องใช้ในการจดทะเบียนซึ่งตนเป็นผู้ถือ กรรมสิทธิ์จะมีอยู่และต้องจัดการอย่างไรไม่ใช่ข้อสำคัญที่ผู้ประกอบธุรกิจต้องคำนึงถึงดังเช่นที่โจทก์ปฏิบัติ ประกอบกับปรากฏว่าเอกสารต่าง ๆ ของสัญญาเช่าซื้อที่โจทก์ทำกับผู้บริโภครายอื่นสูญหายอีกจำนวนมาก ข้อเท็จจริงที่กล่าวมานับว่าการประกอบธุรกิจของโจทก์ย่อหย่อนมิได้กระทำไปด้วยความสุจริตโดยคำนึงถึง มาตรฐานทางการค้าที่เหมาะสมภายใต้ระบบธุรกิจที่เป็นธรรมตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๒ ดังนี้ เมื่อสัญญาเช่าซื้อเลิกกันโดยปริยายกับทั้งโจทก์มีพฤติการณ์ในการประกอบธุรกิจดังที่วินิจฉัยมา ข้างต้น **จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชำระค่าขาดราคา** เบี้ยปรับ ค่าติดตามรถบรรทุกที่เช่าซื้อให้แก่โจทก์

ข้อสังเกตว่า ถ้าจำเลยผิดสัญญาและโจทก์มีหน้าที่ต้องบอกกล่าวเลิกสัญญาตามเงื่อนไขของ ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาฯ ซึ่งประกาศดังกล่าวเป็นการออกเพื่อคุ้มครองผู้เช่าซื้อซึ่งเป็นผู้บริโภค ตามพรบ.คุ้มครองผู้บริโภค ปี ๒๕๒๒ มาตรา ๓๕ ทวิ แต่ถ้าผู้เช่าซื้อสละสิทธิดังกล่าว คือ ยินยอมส่งมอบรถที่เช่าซื้อเองก่อนครบกำหนดระยะเวลาในการบอกกล่าวตามประกาศฯ ไม่พ้น ๓๐ วัน(ไม่ใช่เกิดจากผู้ให้เช่าซื้อไม่ ปฏิบัติตามเงื่อนไขเวลาตามประกาศฯ) เช่นนี้ ถือว่า ผู้เช่าซื้อสละสิทธิที่ได้ประโยชน์ตามเงื่อนไขเวลา ๓๐ วันของ การเลิกสัญญาตามประกาศฯ และเมื่อผู้ให้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญาแล้ว จึงถือว่าสัญญาเลิกกันตามข้อสัญญา ผู้ให้เช่าซื้อมีสิทธิได้ค่าขาดราคาได้ ฎีกาที่ ๓๙๖๕/๒๕๖๔ (ป.ช.ญ)

คำพิพากษาที่ ๓๙๖๕/๒๕๖๔ (ประชุมใหญ่) จำเลยที่ ๑ ผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้อ ตั้งแต่งวดที่ ๑๔ เป็นต้นมา ๓ งวดติดกัน เมื่อโจทก์มีหนังสือบอกกล่าวทวงถามให้จำเลยที่ ๑ ชำระค่าเช่าซื้อภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ รับหนังสือ แม้ปรากฏว่าการส่งหนังสือบอกกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับส่งให้จำเลยที่ ๑ ไม่ได้ เพราะ จำเลยที่ ๑ ไม่มารับภายในกำหนด แต่กรณีนี้ในข้อสัญญาเช่าซื้อถือว่าได้มีการส่งค่าบอกกล่าวขอแล้ว เมื่อ เนื้อความในหนังสือบอกกล่าวเลิกสัญญาของโจทก์เป็นเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาข้อ ๑๐ (ก) ที่ข้อสัญญามี ข้อความครบถ้วนที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่องให้ธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์และ รถจักรยานยนต์เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ.๒๕๕๕ ข้อ ๔ (๔) ที่ประกาศนี้กำหนดให้สัญญาเช่าซื้อที่ผู้ประกอบ ธุรกิจทำกับผู้บริโภคต้องมีข้อสัญญานี้จึงส่งผลให้โจทก์ผู้ให้เช่าซื้อไม่อาจใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาเพราะเหตุผู้เช่าซื้อ ผิดนัดชำระค่าเช่าซื้อก่อนกำหนดเวลา ๓๐ วันได้ และในทางกลับกันจำเลยที่ ๑ ผู้เช่าซื้อยังมีสิทธิชำระค่าเช่าซื้อ ตามหนังสือบอกกล่าวได้ภายใน ๓๐ วัน ตามหนังสือบอกกล่าวเพื่อมิให้โจทก์ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาเพราะเหตุ จำเลยที่ ๑ ผิดสัญญา แต่เมื่อจำเลยที่ ๑ ผู้เช่าซื้อไม่รอเวลาให้ครบ ๓๐ วัน ตามหนังสือบอกกล่าว จำเลยที่ ๑ ส่งมอบรถที่เช่าซื้อคืนโจทก์ โดยไม่มีข้อพิพาทหรือโต้แย้งมีผลเท่ากับจำเลยที่ ๑ ยอมรับว่าจะไม่ชำระค่าเช่าซื้อที่ ค้างชำระภายในกำหนดแน่นอน และไม่ประสงค์จะชำระค่าเช่าซื้อที่ค้างชำระ เพื่อให้สัญญาเช่าซื้อที่มีผลผูกพันต่อไป พฤติการณ์ดังกล่าวถือว่าจำเลยที่ ๑ เป็นฝ่ายผิดสัญญาเพราะเหตุที่โจทก์บอกกล่าวเลิกสัญญาให้จำเลยที่ ๑ ทราบโดยชอบแล้ว ทั้งถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๑ ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาตามสัญญาข้อ ๑๒ ที่กำหนดให้ผู้เช่าซื้อบอก เลิกสัญญาเช่าซื้อในเวลาใด ๆ ก็ได้ ถือไม่ได้ว่าเป็นการสมครใจเลิกสัญญาเช่าซื้อกันโดยปริยาย จำเลยที่ ๑ จึงต้อง รับผิดชำระค่าขาดราคา ตามข้อสัญญา(โปรดดูหมายเหตุท้ายฎีกานี้ อธิบายชัดเจน)

อนึ่ง กรณีตามฎีกาข้างต้นเป็นการฟังข้อเท็จจริงว่าผู้เช่าซื้อไม่สุจริตพยายามส่งคืนรถเพราะต้องการคืนก่อนครบ ๓๐ วันที่ได้รับความคุ้มครองเพื่อตนเองจะได้ไม่ต้องรับผิดชอบค่าขาดราคา แต่ถ้าไม่มีข้อเท็จจริงดังกล่าว และฟังว่าคู่สัญญาตกลงเลิกสัญญากันโดยปริยาย ย่อมเป็นไปตามหลักเดิม อย่างสับสน เช่น

คำพิพากษาที่ ๕๐๕๕/๒๕๖๗ โจทก์ติดตามยึดรถยนต์ที่เช่าซื้อกลับคืนในขณะที่สัญญาเช่าซื้อยังไม่เลิกกัน เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ ได้แย้งคัดค้านที่โจทก์กลับเข้าครอบครองรถยนต์ที่เช่าซื้อ พฤติการณ์ถือได้ว่าโจทก์และจำเลยที่ ๑ ต่างสมัครใจเลิกสัญญาเช่าซื้อต่อกันโดยปริยาย แม้สัญญาเช่าซื้อข้อ ๑๔ จะระบุว่า "...หรือสัญญา สิ้นสุดลงไม่ว่าด้วยกรณีอื่นใดก็ตาม และเจ้าของได้กลับเข้าครอบครองรถเป็นที่เรียบร้อยแล้ว..." แต่เมื่อโจทก์และจำเลยที่ ๑ ต่างสมัครใจเลิกสัญญาเช่าซื้อต่อกันโดยปริยาย อันเป็นผลให้คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายไม่มีสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาต่อกันอีก โจทก์จึงไม่อาจอาศัยข้อตกลงตามสัญญาเช่าซื้อเรียกร้องค่าขาดราคาจากจำเลยที่ ๑ ได้

๓.๔ การเลิกตามบททั่วไป กรณีนี้ เช่น คู่สัญญาตกลงเลิกสัญญาตามบททั่วไป ป.พ.พ มาตรา ๓๘๗ การเลิกสัญญากรณีนี้ไม่ต้องด้วยมาตรา ๕๗๓ ที่เป็นการใช้สิทธิเลิกสัญญาของคู่สัญญา แต่เป็นการที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงกันเลิกสัญญาที่ผลเป็นเช่นเดียวกับการเลิกสัญญาโดยปริยายที่เมื่อสัญญาเลิกกันไปแล้ว ผู้ให้เช่าซื้อย่อมไม่อาจเรียกค่าเสียหายต่าง ๆ และค่าขาดราคา ที่ถือเป็นค่าเสียหายตามข้อสัญญาที่เกิดจากการผิดสัญญาได้ (คำพิพากษาศาลฎีกา ๔๖๐๗.๒๕๖๒, ๒๓๒๙/๒๕๕๘)

๔) ความรับผิดของผู้เช่าซื้อกรณีรถหาย

กรณีถ้ามีข้อสัญญาเช่าซื้อกำหนดให้ผู้เช่าซื้อรับผิดกรณีรถหาย หรือให้ผู้เช่าซื้อรับผิดค่าเสียหายบางส่วนกรณีรถหาย ข้อสัญญานี้ไม่ได้กำหนดเด็ดขาดให้ผู้เช่าซื้อต้องรับผิดรถหายในทุกกรณี ดังนั้นสัญญาข้อนี้ใช้ได้ไม่ขัดประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา และไม่ขัด ม.๓๕ ทวิ พรบ.คุ้มครองผู้บริโภค ฯ และไม่เป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม แต่เป็นหน้าที่ของโจทก์ที่ต้องนำสืบค่าเสียหายส่วนนี้ (คำพิพากษาศาลฎีกา ๑๔๕๗๘/ ๒๕๕๗) และ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๔๕/๒๕๖๕ สัญญาเช่าซื้อ ข้อ ๕ มิได้กำหนดให้ผู้เช่าซื้อต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายแก่เจ้าของทรัพย์สินโดยเด็ดขาดทุกกรณี แต่แบ่งแยกความรับผิดในแต่ละกรณีต่างหากจากกัน จึงมิใช่การเอาเปรียบหรือทำให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งต้องรับภาระเกินกว่าที่คาดหมายปกติ ทั้งข้อสัญญายังสอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่อง ให้ธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๕ (๔) ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๕ ทวิ แห่ง พ.ร.บ.คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ และเป็นประกาศฉบับที่ใช้ในขณะที่ทำสัญญาเช่าซื้อคดีนี้ ข้อสัญญาดังกล่าวจึงใช้บังคับได้จำเลยทั้งสองขาดนัดยื่นคำให้การ โจทก์จึงนำสืบพยานฝ่ายเดียวจนน่าสืบพอให้เห็นว่า ข้ออ้างตามคำฟ้องของตนมีมูลและไม่ขัดต่อกฎหมาย และศาลใช้ดุลพินิจชี้ให้น่าสืบพยานหลักฐานว่าข้อเท็จจริงน่าจะเป็นไปดังพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมาหรือไม่เท่านั้น การที่โจทก์นำสืบพยานบุคคลและพยานเอกสารยืนยันว่า ความเสียหายของรถยนต์ที่เช่าซื้อเกิดจากอุบัติเหตุเพลิงไหม้ซึ่งเป็นความผิดของจำเลยที่ ๑ แม้มิได้ขยายความว่าเกิดจากความผิดของจำเลยที่ ๑ อย่างไร แต่ไม่ถึงกับเป็นข้อให้ต้องดำเนินหรือไม่เชื่อถือพยานหลักฐานของโจทก์ เมื่อพยานหลักฐานไม่ปรากฏว่า ภายหลังเกิดเหตุเพลิงไหม้รถยนต์ที่เช่าซื้อ จำเลยที่ ๑ เคยชี้แจงต่อโจทก์หรือบอกเล่าให้บุคคลใดทราบว่าคุณสมบัติที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องไม่อาจคาดหมายได้และมีใช้ความผิดของจำเลยที่ ๑ รวมไปถึงการที่จำเลยทั้งสองขาดนัดไม่ยื่นคำให้การ ทั้งที่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดแก่รถยนต์เป็นเรื่องที่อยู่ในความรู้เห็นของจำเลยที่ ๑ ผู้ครอบครองรถยนต์ที่เช่าซื้อโดยเฉพาะ พยานหลักฐานของโจทก์พอเห็นว่า ข้ออ้างตามคำฟ้องเรื่องเหตุเพลิงไหม้รถยนต์ที่เช่าซื้อเป็นความผิดของจำเลยที่ ๑ มีมูลและไม่ขัดต่อกฎหมาย ทั้งนี้รับฟังได้ว่า รถยนต์ที่เช่าซื้อเกิดอุบัติเหตุเพลิงไหม้เสียหายอย่างสิ้นเชิงโดยเกิดจากความผิดของจำเลยที่ ๑ ตามที่

โจทก์กล่าวอ้าง จำเลยที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เท่าจำนวนหนี้คงค้างชำระตามสัญญาเช่าซื้อ ข้อ ๕ วรรคสอง แต่หนี้ค่าเสียหายเท่ากับสัญญาเช่าซื้อส่วนที่เหลือตามสัญญาซึ่งจำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ เป็นหนี้หลักที่คู่สัญญาตกลงกันไว้ในกรณีที่สัญญาเช่าซื้อสิ้นสุดลงและรถยนต์ที่เช่าซื้อสูญหาย เสียหายหรือถูกทำลาย จนไม่สามารถซ่อมแซมให้ดังเดิม และไม่อาจส่งมอบรถยนต์ที่เช่าซื้อคืนให้เป็นประโยชน์แก่โจทก์อีกต่อไปได้ ค่าเสียหายดังกล่าวจึงเป็นการชดเชยแทนที่ไม่แตกต่างจากหนี้ส่งมอบรถยนต์ที่คู่สัญญาฝ่ายผู้เช่าซื้อ พึงต้องปฏิบัติ เมื่อมีการเลิกสัญญาหาใช้ความรับผิดชอบในดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทน ตลอดจนค่าภาระติดพัน อันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นบรรดาที่เกิดขึ้นภายหลังจากพ้นกำหนดเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่จำเลยที่ ๑ ผิดนัดตาม ป.พ.พ. มาตรา ๖๘๖ วรรคสอง จำเลยที่ ๒ จึงไม่หลุดพ้นจากความรับผิด และต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ ชำระหนี้ดังกล่าวให้แก่โจทก์

อย่างไรก็ดี แม้ข้อตกลงให้ผู้เช่าซื้อรับผิดชอบในค่าเสียหายต่างๆ กรณีรถที่เช่าซื้อสูญหายที่ผู้เช่าซื้อไม่มีส่วนผิดบังคับได้และเป็นเบี้ยปรับ แต่ต้องพิจารณาเป็นรายคดีไป กรณีนี้เบี้ยปรับจึงมีความหมายเฉพาะที่ระบุในข้อสัญญาดังกล่าว มิใช่ค่าเสียหายอย่างอื่นที่โจทก์อาจมีสิทธิเรียกได้กรณีที่รถยนต์ที่เช่าซื้อสูญหาย เมื่อโจทก์มิได้นำสืบถึงค่าเสียหายอันเป็นเบี้ยปรับ ค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ ในการทวงถามหนี้ค่าเช่าซื้อ ค่าภาษีมูลค่าเพิ่มคงเหลือตามที่ระบุไว้ในข้อสัญญาดังกล่าว เมื่อสัญญาเช่าซื้อไม่มีข้อตกลงให้จำเลยต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายอย่างอื่น จึงไม่อาจกำหนดให้จำเลยรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ได้เช่น

คำพิพากษาที่ ๘๕๕/๒๕๖๗ โจทก์บรรยายฟ้องและนำสืบว่าจำเลยทำสัญญาเช่าซื้อรถยนต์จากโจทก์แล้วผิดสัญญา โจทก์มีหนังสือบอกเลิกสัญญาพร้อมเรียกให้จำเลยส่งมอบรถยนต์ที่เช่าซื้อคืนและใช้ค่าเสียหายเป็นค่าขาดประโยชน์แก่โจทก์ตามสัญญา โดยโจทก์แนบสำเนาสัญญาเช่าซื้อพร้อมคำฟ้องและอ้างส่งต่อศาล ทั้งมีคำขอบังคับให้จำเลยส่งมอบรถยนต์ที่เช่าซื้อคืนโจทก์ หากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคาพร้อมค่าเสียหาย แม้โจทก์มิได้ฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเนื่องจากรถยนต์ที่เช่าซื้อสูญหาย แต่พอถือได้ว่าโจทก์เรียกค่าเสียหายกรณีรถยนต์ที่เช่าซื้อสูญหายตามสัญญาเช่าซื้อด้วย

สัญญาเช่าซื้อข้อ ๖.๗ กำหนดว่า กรณีรถยนต์ที่เช่าซื้อสูญหาย หากมิใช่ความผิดของผู้เช่าซื้อ ผู้เช่าซื้อต้องรับผิดชอบชำระเบี้ยปรับ ค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ ในการทวงถามหนี้ค่าเช่าซื้อ ค่าภาษีมูลค่าเพิ่มคงเหลือ ทั้งนี้เพียงเท่าที่ผู้ให้เช่าซื้อได้จ่ายไปจริงโดยประหยัดตามความจำเป็นและมีเหตุผลอันสมควร ดังนั้น โจทก์และจำเลยซึ่งเป็นคู่สัญญาต้องผูกพันตามข้อสัญญาดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ารถยนต์ที่เช่าซื้อสูญหายไปโดยไม่ใช่ความผิดของผู้เช่าซื้อ จำเลยผู้เช่าซื้อจึงต้องรับผิดชอบเฉพาะเบี้ยปรับ ค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ ในการทวงถามหนี้ค่าเช่าซื้อ ค่าภาษีมูลค่าเพิ่มคงเหลือเท่านั้น ซึ่งในส่วนเบี้ยปรับ แม้เป็นค่าเสียหายอย่างหนึ่ง แต่มีลักษณะเป็นค่าเสียหายที่คู่สัญญาได้ตกลงกันไว้ล่วงหน้าให้ชัดใช้ให้แก่กันเมื่ออีกฝ่ายไม่ชำระหนี้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๓๗๙ ซึ่งตามสัญญาเช่าซื้อข้อ ๔ กำหนดรายละเอียดของเบี้ยปรับว่า ได้แก่ เบี้ยปรับของค่าเช่าซื้อที่ผิดนัด เบี้ยปรับของค่าใช้จ่ายที่ผู้ให้เช่าซื้อได้ชำระที่ผู้ให้เช่าซื้อเรียกเก็บแทนผู้เช่าซื้อ เบี้ยปรับจึงมีความหมายเฉพาะที่ระบุในข้อสัญญาดังกล่าว มิใช่ค่าเสียหายอย่างอื่นที่โจทก์อาจมีสิทธิเรียกได้กรณีที่รถยนต์ที่เช่าซื้อสูญหาย เมื่อโจทก์มิได้นำสืบถึงค่าเสียหายอันเป็นเบี้ยปรับ ค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ ในการทวงถามหนี้ค่าเช่าซื้อ ค่าภาษีมูลค่าเพิ่มคงเหลือตามที่ระบุไว้ในข้อสัญญาดังกล่าว ทั้งสัญญาเช่าซื้อไม่มีข้อตกลงให้จำเลยต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายอย่างอื่น จึงไม่อาจกำหนดให้จำเลยรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ได้

๕) รถยนต์นั้นส่วนบุคคลในการบังคับตามสัญญาเช่าซื้อที่ต้องอยู่ในความหมายตามประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา ต้องชัดเจนว่าเป็นสัญญาเช่าซื้อเท่านั้น

ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่อง ให้ธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ.๒๕๕๕ และฉบับ ๒๕๖๑ ที่ดูวันที่ทำสัญญาว่าขณะทำสัญญาจะใช้บังคับตามประกาศฉบับใด ให้ค่านิยามว่า “รถยนต์” ไว้โดยเฉพาะ หากไม่อยู่ในความหมายของรถยนต์ ตามค่านิยามนี้ไม่ต้องอยู่ในบังคับของประกาศดังกล่าว และข้อกำหนดใหม่ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม จะใช้บังคับกับสัญญาที่มีการผิดนัดในวันที่ประกาศมีผลใช้บังคับแล้วเท่านั้น เช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๔๐๗/๒๕๖๒ ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่อง ให้ธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ.๒๕๕๕ ในข้อ ๓ ที่ใช้บังคับขณะทำสัญญาเช่าซื้อ ให้ค่านิยามว่า “รถยนต์” หมายความว่า “รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคน หรือรถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกินเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบสองคน และรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลที่มีน้ำหนักไม่เกินหนึ่งพันหกร้อยกิโลกรัมซึ่งมิได้ใช้ประกอบการขนส่งเพื่อสินจ้างตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก” มิได้หมายความว่ารถยนต์ทุกประเภทจะอยู่ในบังคับตามประกาศดังกล่าว รถยนต์ที่เช่าซื้อเป็นรถลากจูงและรถกึ่งพ่วงบรรทุกปูนซีเมนต์ผง ๓ เพลา จำนวน ๓ คัน เป็นรถลากจูงไม่ประจำทาง โดยสองคันแรกน้ำหนักรถคันละ ๘,๔๐๐ กิโลกรัม คันสุดท้ายมีน้ำหนัก ๘,๒๐๐ กิโลกรัม ส่วนรถกึ่งพ่วงบรรทุกขนปูนซีเมนต์ผงเป็นประเภทรถบรรทุกไม่ประจำทางทั้งสามคันมีน้ำหนักคันละ ๘,๔๐๐ กิโลกรัม การเช่าซื้อดังกล่าวจึงไม่ตกอยู่ในบังคับของประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่อง ให้ธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ. ๒๕๕๕ ขั้นตอนการบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อจึงไม่อยู่ในบังคับตามที่ระบุในประกาศดังกล่าว เมื่อสัญญาเช่าซื้อข้อ ๗ มีข้อกำหนดว่า หากผู้เช่าซื้อผิดนัดชำระค่าเช่าซื้องวดใดงวดหนึ่ง ให้ถือว่าสัญญาเป็นอันเลิกกันทันทีโดยผู้ให้เช่าซื้อไม่ต้องบอกกล่าวก่อน เมื่อจำเลยที่ ๑ ผิดนัดชำระค่าเช่าซื้อในงวดที่ ๙ ประจำวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘ โดยชำระเพียงบางส่วน หลังจากนั้นไม่ชำระค่าเช่าซื้อเลย สัญญาเช่าซื้อระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ จึงเลิกกันทันทีนับแต่วัน ผิดนัดชำระค่าเช่าซื้อ มิใช่การเลิกสัญญาโดยสมัครใจของคู่สัญญาดังที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ วินิจฉัยจำเลยที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าขาดราคาให้แก่โจทก์

กรณีที่ต้องบังคับตามประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาฯ ต้องได้ความเป็นสัญญาเช่าซื้อ ถ้าชัดเจนตามสัญญาว่าไม่ใช่สัญญาเช่าซื้อ แต่เป็นสัญญาซื้อขายที่มีเงื่อนไขหรือสัญญาอื่นที่บังคับได้ ย่อมบังคับเป็นไปตามหลักนิติกรรมสัญญาและเป็นดุลพินิจในการกำหนดค่าเสียหายหรือเบี้ยปรับเป็นรายคดี ไม่นำบทบัญญัติเรื่องเช่าซื้อมาใช้บังคับแก่คดี ทั้งไม่สามารถนำประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาในธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์มาใช้บังคับได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๒๔/๒๕๖๔ สัญญาระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ นอกจากจะมีข้อความระบุไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นสัญญาซื้อขายแบบมีเงื่อนไขบังคับแล้วเนื้อความในสัญญาข้อ ๑ และข้อ ๒ ระบุว่า ผู้ขายตกลงขายและผู้ซื้อตกลงซื้อรถยนต์ในราคา ๗๑๙,๐๔๐ บาท ผู้ซื้อจะชำระให้ผู้ขายให้เสร็จสิ้นภายใน ๘๔ งวด งวดที่ ๑ ชำระภายในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ เป็นเงิน ๘,๕๖๐ บาท งวดที่ ๒ ถึงงวดที่ ๘๔ จะชำระภายในวันที่ ๕ ของทุกเดือน งวดละ ๘,๕๖๐ บาทข้อ ๔ ระบุว่า ในระหว่างสัญญาซื้อขายแบบมีเงื่อนไขบังคับนี้ กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขายยังเป็นของผู้ขายอยู่จนกว่าผู้ซื้อจะได้ชำระราคาครบถ้วน จึงเป็นสัญญาซึ่งบุคคลฝ่ายหนึ่งคือโจทก์เรียกว่า ผู้ขายตกลงโอนกรรมสิทธิ์แก่บุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง คือ จำเลยเรียกว่าผู้ซื้อและผู้ซื้อตกลงว่าจะใช้ราคาทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขาย อันเป็นสัญญาซื้อขายตาม ป.พ.พ.มาตรา ๔๕๓ และมีเงื่อนไขบังคับว่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขายยังเป็นของผู้ขายไม่โอนไปยังผู้ซื้อจนกว่าจะได้ปฏิบัติตามเงื่อนไข คือชำระราคาแก่ผู้ขายครบถ้วนแล้ว ตาม ป.พ.พ.มาตรา ๔๕๙ ไม่มีข้อความใดที่แสดงว่าเป็นสัญญาที่เจ้าของทรัพย์สินเอาทรัพย์สินออกให้เช่า และให้ค้ำประกันว่าจะขายทรัพย์สินนั้นหรือว่าจะให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นสิทธิแก่ผู้เช่า โดยเงื่อนไขที่ผู้เช่าได้ใช้เงินเป็นจำนวนเท่านั้นเท่านั้นคร่าว **อันจะต้องด้วยลักษณะของสัญญาเช่าซื้อ ตาม ป.พ.พ.มาตรา ๕๗๒**

สัญญาดังกล่าวจึงไม่ใช่สัญญาเช่าซื้อ สัญญาข้อ ๙ ระบุว่า ถ้าผู้ซื้อผิดนัดชำระค่างวด ๒ งวด(ทางบัญชี) และผู้ขายมีหนังสือบอกกล่าวผู้ซื้อให้ใช้เงินงวดรายที่ค้างชำระเป็นเวลาอย่างน้อย ๑๕ วัน นับแต่วันที่ผู้ซื้อได้รับหนังสือและผู้ซื้อละเลยเสียไม่ปฏิบัติตามหนังสือบอกกล่าวให้ถือว่าสัญญาเลิกกัน โดยผู้ขายไม่ต้องบอกกล่าว กับสัญญาข้อ ๑๑ ระบุว่า ในกรณีที่สัญญาฉบับนี้ได้มีการบอกเลิกสัญญา หรือสิ้นสุดลงตามกฎหมาย ผู้ซื้อจะต้องส่งมอบทรัพย์สินที่ซื้อในสภาพเรียบร้อยใช้การได้ดี ณ ภูมิภาคของฝ่ายผู้ขายด้วยค่าใช้จ่ายของผู้ซื้อพร้อมทั้งชำระค่าเสียหายหนี้สินที่ค้างชำระให้ผู้ขาย และจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายขาดประโยชน์ ค่าซ่อม หรือค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินที่ซื้อ รวมทั้งไม่ตัดสิทธิผู้ขายที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายต่างๆ หากมีขึ้นหรือเพิ่มขึ้นนั้น **เป็นเพียงข้อสัญญาที่คู่สัญญาซื้อขายสามารถแสดงเจตนากันได้โดยความสมัครใจเพื่อรักษาสติธิประโยชน์ของผู้ขายมิให้เสียหายเกินความจำเป็นหากผู้ซื้อผิดสัญญา หากทำให้เสรีภาพในการแสดงเจตนาทำสัญญาซื้อขายโดยมีเงื่อนไขระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ แปรเปลี่ยนไปเป็นสัญญาเช่าซื้อไม่**

๖) กรณีสัญญาเช่าซื้อระบุให้ผู้ให้เช่าซื้อแจ้งวันเวลาการขายทอดตลาดให้แก่ผู้เช่าซื้อทราบก่อน แต่ไม่แจ้ง

ถ้าปรากฏว่า เพียงผู้ให้เช่าซื้อไม่แจ้งวันเวลาการขายทอดตลาดให้ ผู้เช่าซื้อทราบ ไม่ทำให้การขายทอดตลาดเสียไปและผู้ให้เช่าซื้อไม่เสียสิทธิที่จะได้ค่าขาดราคา (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๖๑๑/๒๕๕๘) วันแต่จะปรากฏข้อเท็จจริงว่าเป็นการขายทอดตลาดที่ไม่เหมาะสม หรือเกิดจากการฉ้อฉลและเป็นคนละกรณีกับการพิจารณาว่าลูกหนี้ต้องชดใช้ค่าขาดราคาหรือไม่

๗) การบอกกล่าวของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามกฎหมายล้มละลายในคดีเช่าซื้อ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๖๐๔/๒๕๕๒ วางหลักว่าการที่ธนาคารโจทก์นำเจ้าพนักงานบังคับคดีไปยึดทรัพย์ของจำเลยขายทอดตลาดเพื่อนำเงินชำระหนี้เป็นเพียงการกระทำให้เกิดผล ตามคำพิพากษา มิใช่ถือเป็นการกระทำอื่นใดอันมีผลอย่างเดียวกันกับการฟ้องคดีที่จะทำให้อายุความสะดุดหยุดลง ต่างจากกรณีที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหนังสือทวงถามให้จำเลยทั้งสองชำระหนี้ เป็นการบังคับตามสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจกระทำได้โดยไม่ต้องฟ้องคดี ต่อศาล ถือว่าเป็นการกระทำอื่นใดอันนับว่ามีผลเป็นอย่างเดียวกันกับการฟ้องคดี อันเป็นเหตุให้อายุความสะดุดหยุดลงตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๙๓/๑๔ (๕) เมื่อโจทก์ซื้อและรับโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวต่อมาจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ และได้ฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ยังไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่อายุความสะดุดหยุดลงดังกล่าว คดีโจทก์ไม่ขาดอายุความ (ฎีกาที่ ๔๖๐๒/๒๕๖๒, ๖๔๐๓/๒๕๖๑) และ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๖๐๒/๒๕๖๒ วินิจฉัยว่า ผู้ให้เช่าซื้อโจทก์รับโอนสิทธิมาจาก เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหนังสือทวงถามให้จำเลยทั้งสองชำระหนี้เป็นเงินค่าขาดราคาและภาษีมูลค่าเพิ่มค้างจ่าย แต่ปรากฏว่าเมื่อจำเลยทั้งสองได้รับหนังสือให้ชำระเงินดังกล่าวแล้ว ไม่ได้ปฏิเสธหรือแสดงเหตุผลประกอบข้อปฏิเสธเป็นหนังสือมายังเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในกำหนดสิบสี่วันนับแต่วันที่ได้รับความแจ้ง ถือว่าจำเลยทั้งสองเป็นหนี้ของลูกหนี้ที่อยู่ตามจำนวนที่แจ้งไปเป็นการเด็ดขาดตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.๒๔๘๓ มาตรา ๑๑๙ วรรคหนึ่ง เมื่อโจทก์เป็นผู้ซื้อและรับโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จำเลยทั้งสองจึงต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ตามที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แจ้งไป

๘) การเรียกดอกเบี้ย อายุความเช่าซื้อ

ค่าราคาใช้แทนรถสามารถเรียกดอกเบี้ยผิณฑ์ได้ (ฎีกา ๘๒๓๘/๒๕๕๖) และจะเรียกดอกเบี้ยได้ นับแต่วันมีคำพิพากษาตามป.พ.พ มาตรา ๒๒๕

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๘๑๘/๒๕๖๓ ที่โจทก์ขอดอกเบี้ยจากราคาใช้แทนในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ เห็นว่า การที่ศาลวินิจฉัยให้จำเลยที่ ๑ ส่งมอบรถชุดที่เช่าซื้อคืน หากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคาแทนนั้น เป็นกรณีที่หากจำเลยที่ ๑ ไม่ส่งมอบรถชุดดังกล่าวคืนแก่โจทก์ จำเลยที่ ๑ ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์เพื่อราคาวัตถุอันไม่อาจส่งมอบได้เพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งอันเกิดขึ้นระหว่างผิณฑ์ โจทก์ จึงมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยในเงินจำนวนดังกล่าวได้ตั้งแต่เวลาอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการกะประมาณราคานั้นตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๒๕ แต่ข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่า เวลาอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการกะประมาณราคาอันหมายถึงเวลาที่ไม่สามารถส่งมอบรถชุดที่เช่าซื้อเกิดขึ้นเมื่อใด จำเลยที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบดอกเบี้ยในราคาใช้แทนนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาอันเป็นวันที่ศาลกำหนดราคาใช้แทนให้ และราคาใช้แทนนี้เป็นหนี้เงินตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างผิณฑ์ร้อยละเจ็ดกึ่งต่อปี โจทก์ จึงมีสิทธิคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของราคาใช้แทน ๔๐๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

กรณีฟ้องให้ชำระค่าเสียหายที่จำเลยส่งมอบทรัพย์สินไม่ถูกต้องตรงตามสัญญา ใช้อายุความทั่วไป ๑๐ ปี เพราะไม่ใช่เป็นการฟ้องว่าทรัพย์สินชำรุดบกพร่อง และรวมถึงการเรียกค่าเสียหายอื่น ๆ ที่มีผลจากการเลิกสัญญา ไม่ใช่เรียกค่าเสียหายตามสัญญา ไม่ว่าจะการเรียกค่าขาดราคาหรือค่าขาดประโยชน์ก็มีอายุความทั่วไป ๑๐ ปี (ฎีกา ๒๘๙๙/๒๕๔๕ , ๔๖๔๔/๒๕๔๙, ๕๐๐๒/๒๕๕๗ , ๔๕๗๘/๒๕๕๖) แต่หากเป็นการเรียกค่าเสียหายทำนองขาดประโยชน์เพราะกระทำละเมิด และละเมิดเรื่อย ๆ ไปกรณีนี้ เป็นการเรียกค่าเสียหายจากการละเมิด มีอายุความ ๑ ปี ตามมาตรา ๔๔๘ และตราบใดที่คงละเมิด ย่อมยังไม่เริ่มนับอายุความ (คำพิพากษาฎีกา ๔๑๓๒ / ๒๕๖๔)

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๖๓ บัญญัติไว้ในหมวด ๓ เรื่องหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้เช่า ซึ่งอยู่ในลักษณะ ๔ เรื่องเช่าทรัพย์สิน นั้นหมายถึง สัญญาเช่าซื้อถือเป็นสัญญาเช่าอย่างหนึ่งในการใช้สิทธิเรียกร้องของผู้ให้เช่าซื้อต่อผู้เช่าซื้อที่เกี่ยวข้องแก่สัญญาเช่าซื้อตามมาตรา ๕๖๓ ดังกล่าว เช่น ฟ้องเรียกค่าปรับตามสัญญาเช่าซื้อ ต้องใช้บังคับตามบทบัญญัติดังกล่าวโดยต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในกำหนดหกเดือน นับแต่วันส่งคืนทรัพย์สินที่เช่าซื้อ (ฎีกา ๗๔๖๓/ ๒๕๕๓) แต่ถ้าเป็นกรณีเรียกค่าเสียหายอื่น ๆ ที่เกี่ยวหรือเป็นผลมาจากการผิดสัญญาเช่าซื้อ เมื่อสัญญาเช่าซื้อเลิกกันแล้วไม่ว่าจะเป็นค่าขาดราคาและค่าขาดประโยชน์ ย่อมไม่มีกฎหมายกำหนดเรื่องอายุความไว้เป็นการเฉพาะจะนำอายุความหกเดือนตามบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับหาได้ไม่ (ฎีกา ๔๖๔๔/ ๒๕๔๙, ๗๔๖๓/๒๕๕๓, ๒๗๔๒/๒๕๕๖ฯลฯ)

ในเรื่องอายุความที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าซื้อชัดเจนเป็นลำดับขั้นตอนว่า เมื่อสัญญาเช่าซื้อเลิกกัน เพราะเหตุผู้เช่าซื้อประพฤติผิดสัญญา ผู้ให้เช่าซื้อที่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายที่เป็นค่าขาดราคาและค่าขาดประโยชน์ได้ตามข้อสัญญาซึ่งเป็นการเรียกค่าเสียหายภายหลังสัญญาเช่าซื้อเลิกกันแล้วต้องใช้อายุความทั่วไปสิบปี ตามมาตรา ๑๙๓/๓๐ (ฎีกา ๕๑๓/๒๕๔๐ , ๗๔๖๓/๒๕๕๓ , ๔๕๗๘/๒๕๕๖ฯลฯ) และเมื่อการเรียกค่าเสียหายกรณีนี้ เกิดขึ้นนับแต่วันที่สัญญาเช่าซื้อสิ้นสุดแล้ว ดังนั้น ในการนับอายุความกรณีนี้ ต้องนับแต่ขณะที่อาจบังคับใช้สิทธิเรียกร้องได้เป็นต้นไป ตามมาตรา ๑๙๓/๑๒ คือ นับแต่วันที่สัญญาเช่าซื้อสิ้นสุดลง แม้ผู้ให้เช่าซื้อจะทราบจำนวนค่าเสียหายสุทธิของค่าขาดราคาครรถที่เช่า หลังจากที่ได้นำรถที่เช่าซื้อออกขายก่อนก็ตาม ก็ถือไม่ได้ว่าสิทธิในการเรียกค่าขาดราคาและค่าขาดประโยชน์กรณีนี้เกิดเมื่อนำรถออกขายแล้ว อีกทั้งหากต่อมาผู้เช่าซื้อซึ่งเป็นลูกหนี้แห่งสิทธิเรียกร้องกรณีนี้ถึงแก่ความตายหลังศาลพิพากษาแล้ว ย่อมต้องอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๑๗๕๔ กล่าวคือ ผู้ให้เช่าซื้อซึ่งถือเป็นเจ้าหนี้แห่งสิทธิเรียกร้องขณะที่เจ้ามรดกถึงแก่ความ

ตายและเป็นเจ้าหนี้อันมีต่อเจ้ามรดกต้องใช้สิทธิเรียกค่าขาดราคาและค่าขาดประโยชน์ภายในกำหนดหนึ่งปี นับแต่เมื่อเจ้าหนี้รู้ หรือควรรู้ถึงการตายของเจ้ามรดก และต้องฟ้องร้องภายในกำหนดสิบปีนับแต่เจ้ามรดกตายด้วย อย่างไรก็ตามถ้าสิทธิไต่เบี่ยของเจ้าหนี้ของเจ้ามรดกเพิ่งเกิดขึ้นภายหลังเจ้ามรดกถึงแก่ความตายแล้ว มิได้เป็นเจ้าหนี้ในขณะที่เจ้ามรดกถึงแก่ความตาย อายุความในการใช้สิทธิไต่เบี่ยกรณีนี้ จะนำอายุความ ตาม มาตรา ๑๗๕๔ วรรคสามมาใช้บังคับไม่ได้ แต่เป็นเรื่องไม่มีกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะต้องใช้อายุความทั่วไป สิบปี ตามมาตรา ๑๙๓/๓๐ (ฎีกา ๔๕๗๘/๒๕๕๖)

แต่ถ้าเป็นการเรียกค่าเสียหายทำนองขาดประโยชน์เพราะกระทำละเมิดและละเมิดเรื่อย ๆ ไปกรณีนี้ เป็นการเรียกค่าเสียหายจากการละเมิด มีอายุความ ๑ ปี ตามมาตรา ๔๔๘ และตราบไต่ที่คงละเมิด ย่อมยังไม่ เริ่มนับอายุความ (คำพิพากษาฎีกา ๔๑๓๒ /๒๕๖๔)

อนึ่ง ปัญหาว่าคดีขาดอายุความหรือไม่ ไม่ว่าจะอายุความทั่วไป อายุความตามกฎหมายเช่าทรัพย์ หรือ อายุความมรดกดังกล่าว ไม่ใช่ปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ที่ศาลจะ ยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามป.วิ.พ มาตรา ๑๔๒ (๕) และจำเลยต้องแสดงเหตุแห่งการขาดอายุความให้ชัดแจ้งด้วย ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๗๗ วรรคสอง (ฎีกาที่ ๘๙๐๔/๒๕๕๗ ฯลฯ).

มีข้อสังเกตต่อไปว่า หนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่งที่กำหนดให้จำเลยส่งคืนรถยนต์ที่เช่าซื้อแก่โจทก์ หากคืนไม่ได้ให้จำเลยใช้ราคารถยนต์เป็นเงิน ๑,๒๕๐,๐๐๐ บาท เป็นการกำหนดขั้นตอนการบังคับคดีไว้ ซึ่ง โจทก์จะต้องบังคับคดีไปตามลำดับในคำพิพากษา เมื่อรถยนต์ที่เช่าซื้อยังมีอยู่และโจทก์ยังสามารถบังคับให้ จำเลยคืนได้ ซึ่งหากการคืนรถยนต์ยังอยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ โจทก์ก็ไม่มีสิทธิบังคับให้ใช้ราคาแทน กรณีจึงไม่ แน่ชัดว่าหนี้ที่จะบังคับให้ใช้ราคาแทนการส่งมอบรถยนต์ที่เช่าซื้อจะมีหรือไม่ จึงเป็นหนี้ที่ยังไม่อาจกำหนด จำนวนได้โดยแน่นอนตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.๒๔๘๓ มาตรา ๙ (๓) (ฎีกา ๔๒๕๘/๒๕๔๙)

๙) การนับอายุความในคดีเช่าซื้อ การนับระยะเวลาที่เกี่ยวกับการบังคับตามสัญญาเช่าซื้อและสัญญาค้ำประกัน มีข้อสังเกต คือ

ประการแรกว่า หากเป็นการเช่าซื้อรถยนต์นั่งส่วนบุคคลตามความหมายของประกาศคณะกรรมการ ว่าด้วยสัญญา วันผิดนัด วันบอกเลิกสัญญา กับวันที่สัญญาสิ้นสุดลงหรือวันที่สัญญาเลิกกันจะเป็นคนละวัน กันรวมถึงการเริ่มต้นวันที่จะคิดดอกเบี้ยผิดนัด ต้องพิจารณาให้ดี กล่าวคือ

วันผิดนัด หมายถึงวันที่ผู้เช่าซื้อผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้อตั้งแต่ผิดนัดครั้งแรก(งวดเดียว) ซึ่งถือเป็นการ ผิดนัดตามกฎหมาย

วันบอกเลิกสัญญาหมายถึง วันที่ผู้ให้เช่าซื้อไม่มีสิทธิบอกกล่าวเลิกสัญญาได้ตามเงื่อนไขของประกาศ ของคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาฯคือ ต้องมีการผิดนัด ๓ งวดติดต่อกันก่อน ซึ่งไม่ใช่วันผิดนัดตามกฎหมาย

วันที่สัญญาสิ้นสุดลงหรือวันที่สัญญาเลิกกัน หมายถึง มีการผิดนัดตามกฎหมายแล้ว มีการบอกกล่าว เลิกสัญญาโดยชอบแล้ว และระยะเวลาตามหนังสือบอกกล่าวล่วงพ้นไปไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน เป็นไปตามเงื่อนไข ของสัญญาและของประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาฯแล้ว จึงถือเป็นวันที่สัญญาสิ้นสุดลงที่กรณีนี้ผู้ให้ เช่าซื้อจะมีสิทธิเรียกค่าเสียหายที่เป็นค่าขาดราคาได้(ฎีกา ๑๙๓๘/๒๕๖๓ ฯลฯ) แต่หากเป็นการเลิกสัญญาโดย ปริยาย ผู้ให้เช่าซื้อจะไม่มีสิทธิได้ค่าเสียหายที่เป็นขาดราคาทุกกรณี คงมีสิทธิเรียกได้เพียงค่าเสียหายตาม มาตรา ๓๙๑ (ฎีกา ๓๒๓๘/๒๕๕๒ ,๓๙๖๕/๒๕๖๔ ฯลฯ) ซึ่งวันที่สัญญาเลิกกันโดยปริยายต้องพิจารณาเป็น รายคดีไปซึ่งมักเป็นวันที่มีการส่งมอบรถยนต์ที่เช่าซื้อคืนลูกต้องตามเงื่อนไขการคืนรถในสัญญา

ประการที่สอง คือ ต้องแยกพิจารณาให้ดี ระหว่างการเริ่มนับอายุความค่าชดเชย ค่าชดเชยที่เป็นการถูกโต้แย้งสิทธิของเจ้าหน้าที่ผู้ให้เข้าซื้อที่จะได้รับความเสียหายในส่วนค่าเสียหายที่เป็นชดเชยค่าอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากมูลหนี้ตามคำพิพากษาในคดีเดิมที่ได้เกิดขึ้นจากการผิดสัญญาและศาลได้มีพิพากษาแล้ว ที่ผู้ให้เข้าซื้อต้องไปฟ้องเรียกค่าชดเชยค่าชดเชยเป็นคดีใหม่ไม่เป็นฟ้องซ้ำ(ฎีกา ๗๕๖๖/๒๕๖๒) และคดีใหม่ที่ฟ้องไม่ต้องบอกกล่าว (ฎีกา ๕๔๕๒/๒๕๖๔) เมื่อโดยสภาพผู้ให้เข้าซื้อซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาจะทราบว่าเสียหายและทราบว่าขาดทุนไปจากราคาที่ควรจะได้ตามสัญญาเข้าซื้อต่อเมื่อมีการขายรถที่เข้าซื้อแล้ว และเมื่อเพิ่งปรากฏความเสียหายภายหลัง ผู้ให้เข้าซื้อยอมฟ้องเป็นคดีใหม่เรียกค่าเสียหายที่เป็นค่าชดเชยค่าชดเชยส่วนนี้อีกได้แม้อ้างสัญญาเดิม และจะต้องฟ้องใหม่ภายใน ๑๐ ปี นับแต่สัญญาเข้าซื้อสิ้นสุดลง (ฎีกา ๕๐๐๒/๒๕๕๗ฯลฯ)

ประการที่สาม การที่ศาลวินิจฉัยให้จำเลยส่งมอบรถที่เข้าซื้อคืน หากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคาแทนนั้น เป็นกรณีหากจำเลยไม่ส่งมอบรถดังกล่าวคืนแก่โจทก์ จำเลยต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์เพื่อราคาวัตถุอันไม่อาจส่งมอบได้เพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งอันเกิดขึ้นระหว่างผดนัด โจทก์จึงมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยในเงินจำนวนดังกล่าวได้ตั้งแต่เวลาอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการกระประมาณราคานั้นตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๒๕ แต่เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่า เวลาอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการกระประมาณราคาอันหมายถึงเวลาที่ไม่สามารถส่งมอบรถชุดที่เข้าซื้อเกิดขึ้นเมื่อใด จำเลยจึงต้องรับผิดชอบดอกเบี้ยในราคาใช้แทนนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาอันเป็นวันที่ศาลกำหนดราคาใช้แทนให้ และราคาใช้แทนนี้เป็นหนี้เงินตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างผดนัด(ฎีกา ๘๘๑๘/๒๕๖๓(ประชุมใหญ่)) ซึ่งต่างจากการเริ่มต้นนับอายุความตามข้อสังเกตข้อสองดังกล่าว./

* พิธีกรรม ธรรมกุล (๒๕๖๓) เรื่อง “ เจาะหลักคดีผู้บริโภคในคดีแพ่ง หลักเกณฑ์การฟ้อง การดำเนินคดี และการยื่นฎีกา ” หน้า ๔๖ - ๕๖ (เผยแพร่ทั่วไป ม.ค ๖๙)

** ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามาตรา ๑ อาจารย์ผู้บรรยายวิชาความรู้กฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา และอดีตเลขานุการแผนกคดีผู้บริโภคในศาลฎีกา

*** เดิมศาลฎีกาวางแนวไว้ใน คำพิพากษาฎีกา ๓๒๓๘/๒๕๕๒ ฯฯ ว่าการที่ผู้เข้าซื้อจะใช้สิทธิเลิกสัญญาตามมาตรา ๕๗๓ ได้ต้องเป็นกรณีที่ผู้เข้าซื้อยังไม่ผิดสัญญาเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้ผู้เข้าซื้อที่ไม่สุจริตจะบอกเลิกสัญญาตามอำเภอใจส่งผลให้ผู้ให้เข้าซื้ออาจเสียหายจากการขอเลิกสัญญาของผู้เข้าซื้อ ซึ่งที่ผ่านมาผู้เข้าซื้อก็อาศัยช่องว่างของสัญญากรณีที่ผู้เข้าซื้อไม่อาจบอกเลิกสัญญาได้เพราะตนเองเป็นฝ่ายผิดสัญญาโดยการรับส่งมอบรถที่เข้าซื้อคืนเพื่อทำให้เกิดผลให้สัญญาเลิกกันโดยปริยายที่ผู้เข้าซื้อไม่ต้องรับผิดชอบในค่าชดเชยค่าชดเชยที่เป็นเสียหายตามสัญญา

กระทั่งศาลฎีกาได้วางแนวแก้ไขปัญหานี้ไว้ตามคำพิพากษาฎีกาประชุมใหญ่ที่ ๓๙๖๕/๒๕๖๔ ว่า ถ้าฟังได้ว่าผู้เข้าซื้อหรือจำเลยไม่สุจริต และผู้เข้าซื้อต้องการคืนรถเพื่อให้พ้นจากความรับผิดชอบในค่าเสียหายตามสัญญา โดยการคืนก่อนครบกำหนด ๓๐ วัน ตามเงื่อนไขในประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาฯ กรณีนี้ถือผู้เข้าซื้อสละสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองและถือว่าสัญญาเลิกกันตามข้อสัญญา

แต่ถ้าข้อเท็จจริงเป็นเรื่องที่ผู้เข้าซื้อหรือรับบอกเลิกสัญญาแม้ตนเองเป็นฝ่ายผิดสัญญาที่ไม่มีความสามารถชำระค่าเช่าซื้อได้ ศาลฎีกาก็วางแนวใหม่ไว้ในคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๘๓๖/๒๕๖๗ ว่า บทบัญญัติของมาตรา ๕๗๓ เป็นสิทธิของผู้เข้าซื้อที่จะบอกเลิกสัญญาเมื่อใดก็ได้ แม้ผู้เข้าซื้อเป็นฝ่ายผิดสัญญาและเมื่อฟังว่าผู้เข้าซื้อผิดสัญญาจึงต้องถือว่าสัญญาเช่าซื้อเลิกกันเพราะเหตุผู้เข้าซื้อเป็นฝ่ายผิดสัญญา ผู้ให้เข้าซื้อจึงมีสิทธิได้ค่าเสียหายตามข้อสัญญา รวมถึงค่าชดเชยค่าชดเชยด้วย จึงขอด้วยเหตุผลแล้ว.

